

Часопис для українців у Чеській Республіці

пороги

Но 4

жовтень - грудень 2002

Віктор Морозов:

Батяр я си, батяр...

- Празькі обсервації
- Цензура і залежність мас-медіа в Україні
- Під синьою фляжкою

! НАША ФІРМА ПРОПОНУЄ ПЕРЕВЕЗЕННЯ З ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В УКРАЇНУ І ЗВОРОТНЬО !

Квитки для поїздки в Україну можна придбати в касах автовокзалів у таких містах Чехії:

Прага, Кладно, Пльзень, Карлови Вари, Оломоуц, Брно, Градец Кралове, Простейов та інших.

З України відбувають наші автобуси з міст:

Рівне, Броди, Івано-Франківськ, Калуш, Долина, Луцьк, В. Волинський, Нововолинськ, Ковель, Львів, Миколаїв, Стрий, Дрогобич, Самбір, Золочів, Ужгород, Мукачєво, Свалява, Іршава, Хуст, Тячів, Рахів, Новоград - Волинський, Житомир, Коростишів, Київ, Бориспіль, Лубни, Полтава, Дніпропетровськ

! ЧЕСЬКА ФІРМА ПРАЦЮЄ ДЛЯ ВАС !

! МИ - ВАШ НАДІЙНИЙ ПАРТНЕР !

„Rega & R“ s r.o.
Česká republika
CESTOVNÍ KANCELÁŘ
MEZINÁRODNÍ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

Kancelář: Husitská 37, 130 00 Praha 3
Tel./fax: +420 222 541 556
+420 222 541 557
e-mail: rega@tnet.cz, www.regar.cz

Українська ініціатива в Чеській Республіці та редакція часопису „Пороги“ бажає всім своїм членам та прихильникам гарних свят.

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

СЛАВІМО ЙОГО!

ПОРОГИ

Інформаційний культурно-політичний кварталник для українців у Чеській Республіці

№4, жовтень - грудень 2002, рік X

Видає:

Українська ініціатива в ЧР
Реєстрація: МК IIR/7044

Голова редколегії:

Богдана Костяк

Відповідальна редколегія:

Ленка Кнап,
Богдан Райчинець,
Василь Чинч,
Рене Качік
Олекса Лівінський (Україна)

Художнє оформлення та верстка:

Ондра Гулеш

Адреса УІЧР:

UICR
Vodičkova 30,
110 00 Praha 1,
Česká republika

Адреса редакції:

POROHY,
Mánesova 10,
120 00 Praha 2,
uicr-porohy@quick.cz
тел./факс: +420 222254476

Співпрацівник редакції в Україні:

доц. Ярослав Швець,
790 57 Львів, а/с 9270,
тел: 00380/0322/35-60-85

Часопис друкується із фінансовою допомогою Уряду Чеської Республіки
Časopis je vydáván s finanční podporou vlády České republiky

Титульна обкладинка:

Фото: Ондра Гулеш

Тираж 850 примірників

За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція залишає за собою право не у всьому погоджуватися з думками і поглядами авторів, скорочувати матеріали і виправляти мову. Рукописи не повертаються.

хроніка громади 4

Європейський конгрес українців (ЕКУ)
Теми французької українистики
Поїздка українських дітей до Кутної Гори
X річниця заснування РО ОУПУ в Остраві
Сучасна львівська книжкова графіка
Пам'ятник чехословацьким легіонерам
Зустріч культур у Празі

празьке дзеркало 8

Тримайтеся купою, робіть щось спільне...
Празькі обсервації

українська панорама 16

УПА постала на Волині

Незалежність 18

Цензура і залежність мас-медіа
Кучма в Празі був небажаним гостем...
Кучма відправив у відставку уряд Анатолія Кінаха...
Ющенко: Москва
Ющенко: Польща
Коротко...

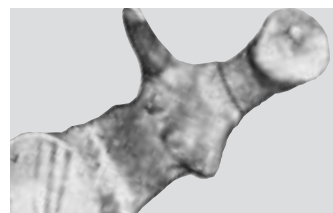
Нашого квіту по всьому світу 30

VI нарада голів організацій-членів ЕКУ в Афінах
Громада Греції
В Нью-Йорку вшановують пам'ять жертв Українського голодомору
Австралія: книжки для шкіл в Україні
VIII Конгрес СКУ
Українці в Польщі
Ювілейне відзначення УПА

калейдоскоп 34

Під синьою фляжкою
Трипілля в ЮНЕСКО
Ельдорадо Пікардійської Терції
книга: Україна XX століття"
Війна. Український рахунок
Вимираючи - співати!

Європейський Конгрес Українців • Темі французької україністики • Поїздка українських дітей до Кутної Гори • Х річниця заснування РО ОУПУ в Остраві • Голос українців Північної Моравії • Сучасна львівська книжкова графіка • Пам'ятник чехословацьким легіонерам • Тільки в Львові... Зустріч культур у Празі

Європейський Конгрес Українців (ЕКУ)

Представники Української ініціативи в ЧР мгр. Ленка Кнап та Богдан Райчинець взяли участь у черговому засіданні голів членів ЕКУ в Афінах (Греція). VI нарада відбулася в днях 26-27 жовтня. На

засіданнях вз'яв участь так само Президент Світового Конгресу Українців д-р.Аскольд Лозинський. (далі див. „Нашого квіту по всьому світу“)

Темі французької україністики

Чеська асоціація українців та Слов'янська бібліотека при Національній бібліотеці ЧР організували наукову доповідь Томаша Заграднічека про французьку україністику 20 століття. Акція відбулася 13 листопада у просторах Національної бібліотеки ЧР.

дар

Поїздка українських дітей до Кутної Гори

Українська ініціатива в ЧР організувала поїздку українських малят з Праги до міста Кутна Гора. 12 жовтня здійснилося бажання організаторів провести забавно-освітню акцію для найменших. Цією акцією директор „Рідної школи“ д-р Ілона Шатилова, член Управи УІЧР пані Наталія Коларжікова та секретар Управи УІЧР пан Мілан Замостни розпочали серію поїздок по Чеській Республіці.

Кутна Гора - місто історії, місто відпочинку. У суботне пообіддя тихе місто під хмарою відкривало дітям свої скарби. Спочатку дітвора подивилася старовинний храм св. Барбори, потім усі

разом завітали до глибокого підземелля - срібних копалень. Насамкінець діти відвідали понурі приміщення, де робітники в Середні Віки карбували гроші. Після насиченої програми гості не менш цікаво поспали ковбаску на вогні та закусили її пахучим хлібом.

Своєрідна перша культурна місія стане важливою як для дітей, так для дорослих. Всі були захоплені поїздкою. В Чеській Республіці є багато місць, які варто побачити. Україномовні поїздки такого типу позитивно впливають на двомовне сприймання дітьми навколишнього світу, у нашому випадку - українського й чеського.

дар

фото: Дана Цурусова

Х річниця заснування РО ОУПУ в Остраві

Регіональна організація „Об'єднання українців та прихильників України“ (РО ОУПУ) в Остраві організувала святкову зустріч з нагоди Х річниці свого заснування. 12 жовтня в Болгарському клубі зустрілися остравські українці з Мгр. Ольгою Мандовою, головою ОУПУ, та з представником посольства України в ЧР паном Євгеном Перебийнісом.

В урочистій програмі взяли участь д-р Богдан Зілінський, який зачитав доповідь про історію ОУПУ в Північній Моравії, та хор св. Володимира, виконавши

українські пісні під керівництвом Мгр. Ольги Мандової.

За словами Голови регіональної організації Василя Ваніка, історія українського організованого життя в Остраві сягає 1912 року. Місцевий рух тодішніх українців був добре організованим. Українці, здебільшого із Західної України, згуртувалися навколо філії львівської „Просвіти“. Їхню діяльність було практично припинено після 1945 року.

В. Ванік

Голос українців Північної Моравії

Квартальник „Остравська просвіта“ тиражем 300 примірників (10-12 сторінок) поширює інформацію про події в Україні та в Чеській Республіці вже десятий рік. Не менш важливе місце в журналі займають культурні події всього українства Європи. Редакційній раді, за допомогою мерії міста Острава, вдається утримувати певний рівень друкованих видань. Щоправда, на ньому позначаються моментальні фінансові можливості квартальника. У проєкті „Остравська просвіта“ публікуються, наприклад, акад. Микола Мушинка з Пряшева, д-р Марія Няхай з Праги та інші.

ред

Відійшов у Вічність патріот України, пан **Ілько Шеленко**. Похорон відбувся 1 листопада.

Українська громада втратила великого прихильника і працівника української греко-католицької церкви в Празі - пан Ілько присвятив майже ціле своє життя збереженню українських могил на Олшанському цвинтарі.

Вічна Йому Пам'ять! Управа УІЧР

Офіс Української ініціативи в ЧР працює для Вас!

робочий час:

понеділок	10:00-12:00
вівторок	17:30-20:00
середа	-
четвер	17:30-20:00
п'ятниця	10:00-12:00

Mánesova 10, Praha 2, 120 00
тел/факс: 222 25 44 76

Рідна школа Учить своїх дітей говорити по-українськи!

Д-р Ілона Шатилова проводить заняття для найменших українців. Абетка, віршики, пісні... В офісі УІЧР, щоп'ятниці.

Інформація за телефонами:
224 936 632
(Д-р Ілона Шатилова)

222 254 476
(офіс УІЧР)

Місто Лева читає, мріє, і бачить книжкові сни.

Сучасна львівська книжкова графіка

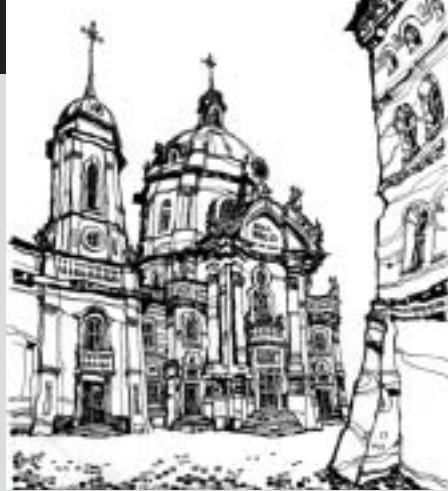
24 жовтня на першому поверсі Національної бібліотеки в Празі відкрилася виставка „Сучасна львівська книжкова графіка“. Організаторами стали Посольство України в ЧР, Львівська галерея мистецтв - Музей мистецтва давньої української книги, Слов'янська бібліотека при Національній бібліотеці ЧР. Виставка була відкрита для перегляду до 20 листопада ц.р.

Старовинний Львів - місто митців. Відомий львівський жарт промовляє: „На кожних сто львів'ян - один художник“. Мистецтво графіки, і зокрема - книжкової, шанувалось у Львові вже з народженням друкованої книги. Останнє століття надзвичайно збагатило мистецтво ілюстрованої книги.

На початку нової ери у Львові нові таланти знаходять і виховують кафедри графіки Української академії друкарства, Львівської академії мистецтва, Львівського коледжу декоративного і прикладного мистецтва ім. І.Труша.

Виставка книжкової графіки в Празі - це своєрідна спроба зупинити мить, зафіксувати на даний конкретний час творчість невеликого кола майстрів оригінальної графіки, які згуртовані навколо львівського видавництва „Світ“. Сергій Іванов, Сергій Храпов, Вікторія Ковальчук, Зеновія Юськів, Олег Дергачов, - автори графік, об'єднані особливою любов'ю до свого зачарованого міста Львова.

ред

Пам'ятник чехословацьким легіонерам

15 жовтня 2002 р. у селі Велика Доч біля міста Бахмача Чернігівської області відбулося урочисте відкриття оновленого пам'ятника на братській могилі чехословацьких легіонерів, які тут полягли у боях з військами кайзерівської Німеччини у березні 1918 р. Урочистості стали можливі завдяки ініціативі волинських чехів членів історико-документальної комісії Чехословацької громади легіонерів

(ЧСГЛ) у Празі Владіміра Палічки (голова комісії) та Їржи Гофмана (член).

В урочистостях взяла участь восьмичленна делегація Міністерства оборони ЧР, Генерального штабу Армії ЧР та ЧСГЛ, яку очолювали заступник міністра оборони інж. Ярослава Пршібилова, заступник начальника Генерального штабу генерал-поручник інж. Їржи Мартінек та уродженець м. Києва, заступник голови ЧСГЛ полковник

інж. Вацлав Пршібил. В Україні до делегації приєднався посол ЧР в Україні Карел Штіндл та військовий і повітряний аташе полковник інж. Мірослав Мік. Під час урочистостей, у яких взяли участь також мешканці села Велика Доч і навколишніх сіл, школярі та керівництво району, члени делегації роздавали книжку „Чехословацьке військо в Україні під час Першої світової війни“...

Александр Дрбал

Нова публікація

Чехословацька громада легіонерів видала нову книжку під назвою „Чехословацьке військо в Україні під час Першої світової війни“. Публікацію до друку підготували Їржи Гофман - автор текстів та концепції, Владімір Палічка - підбір фотографій та текстів до них, Александр Дрбал - переклад, доповнення, бібліографія та Їдржіх Гержкович - комп'ютерна обробка. Публікацію було надруковано в друкарні Міноборони ЧР. Автори короткого історичного нарису

намагалися подати українським читачам основні відомості про виникнення та бойовий шлях чехословацьких легіонів в Україні і в Росії, одночасно висловити подяку нинішнім мешканцям України за допомогу, надану їхніми дідами й батьками армії без держави, яка вела збройну боротьбу за виникнення цієї держави. На переконання авторів, у взаєминах між нашими державами немає білих плям.

дар

Тільки в Львові... Зустріч культур у Празі

Батяр-Бенд „Галичина“ - безперечно найкраще шоу цьогорічної вечоринки „Зустріч культур“ в Празі.

Українська ініціатива в ЧР у співпраці із Клубом словацької культури, Польським клубом та Об'єднанням уторців в ЧР із фінансовою підтримкою Мерії головного міста Праги організувала традиційну культурну вечоринку „Зустріч культур“. Цьогорічна тема: мультикультурне кабаре...

Заповнений зал винарні „Обесніхо доми“ зустрів у вівторок 12 листопада ряд артистів зі Словаччини, Польщі, Угорщини та Чехії.

Головною зіркою вечора став Віктор Морозов та його Батяр-Бенд Галичина з України. Львів'яни розрухали глядачів львівськими батярськими піснями 20-30х років минулого століття, показали, що у своїй ділянці вони чи не найкращі. На завершення вечора львівський гурт похрестив свій новий компакт-диск „Тільки в Львові“.

Кажуть, що: „Кожна лиса свій хвіст хвалить“. Усі, хто бачив, не дадуть збрехати, що переплюнути львівських батярів справді було важко.

(далі див. „Празьке дзеркало“)

Мультикультурне КАБАРЕ

Фото: В. Райчинець, О. Гулеш

50

12 жовтня 2002 р. відсвяткувала Пані ОЛЕКСАНДРА ШКРЛАНДОВА, член Виконавчого проводу УІЧР, життєвий ювілей - 50 років! Українська ініціатива в Чеській Республіці та редакція часопису „Пороги“ вітає нашого ювіляра і бажає багато щастя та здоров'я до дальшої п'ятдесятки. НА МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!!!

Тримайтеся купою, робіть щось спільне, щоб не розчинитися в чужому морі...

Інтерв'ю
з Віктором Морозовим.
Прага, 12.11.2002
Vinárna Obecního domu,
Multikulturní Kabaret

Автор: Яна Леонтієва
Фото: О. Гулеш

12 листопаду в рамках мультикультурного кабаре відбувся дуже яскравий виступ легендарного українського композитора та виконавця Віктора Морозова разом із „Батяр-Бендом Галичина”, які представили публіці повуличний львівський батярський (або фраєрський, як пояснив сам автор) фольклор початку ХХ століття. Це був мабуть найяскравіший виступ серед різноманітних номерів кабарежного жанру, який окрім українців представляли чеські, словацькі, польські та мадярські виконавці. По закінченню відбулася презентація нового диску батярських пісень „Тільки в Львові” і сам автор ласкаво погодився у перерві між двома частинами концерту розказати детальніше про свою творчість загалом та про новий диск зокрема.

Чому диск повуличних львівських пісень святився саме в Празі, адже він мабуть є цікавішим та ближчим для українського слухача?

Це вийшло, чесно кажучи, випадково. Ідея записати такий компакт-диск в мене виникла дуже давно, бо сам у Львові мешкаю серед батярів, яким хотів якось віддячити, заспівати та записати їхні пісні, тим більше, що цей жанр є насправді дуже цікавий. Батярські пісні користувалися популярністю у Львові в 20х-30х роках, вони виконувалися майже у кожній кнайпі.

Мені дуже не хотілося, щоб такі цікаві речі забулися, тому я вирішив зібрати цю творчість в один компакт.

Для виступу в мультикультурному кабаре проект батярських пісень порекомендував Юрко Винничук, який був нещодавно в Празі. Тоді цей диск був ще у процесі підготовки. Так сталося, що вихід компакт-дещо затягнувся і фактично я забрав готовий компакт диск із заводу 4 дні до запланованого виступу в Празі. І, оскільки ми не встигли цей новий альбом якось інакше представити широкій публіці в

Україні, то презентація сталася саме тут.

Це дуже приємно, бо мені самому Прага дуже подобається. Тим більше, що ми довідалися, що разом з нами буде виступати ансамбль з варшавського театру й що вони будуть виконувати програму „Lwow”, тобто ті самі львівські батярські пісні, лише польською мовою. Фактично, спочатку було заплановано, що поляки будуть виконувати свою

співати із ними разом. Взагалі дуже цікаво, що в Празі два колективи з різних країн виконують саме львівські батярські пісні. (посміхається)

Стосовно самої ідеї записати батярські пісні, то я вже років мабуть 6 або 7 над цим міркував, прикидував, записував, пробував грати під гітару. Все ніяк не міг знайти якоїсь родзинки, як саме це все зробити. І буквально навесні цього року,

Нещодавно їхав зі Львова до Києва машиною. Враження, ніби з однієї країни до іншої переїжджав. Їдеш Львівщиною і чуєш багато українських FM станцій... А під'їжджаєш до Житомиру – щезає все українське а замість цього з'являється примітивна російська “попса”...

програму перед нами, але ми не хотіли, тому що тоді би виглядало наче ми їх повторюємо, бо, наприклад, в другій частині вони будуть співати польською мовою дуже відому пісню „Тільки в Львові”. Зате по закінченню другої частини ми будемо ще раз виходити і

коли на одному спільному концерті почув хлопців з оркестру “Галичина”, я зрозумів, що це саме те, що мені потрібно. Фактично оркестр “Галичина”, це великий оркестр, який супроводжує одноіменний танцювальний ансамбль. Деяких музикантів з цього оркестру я до ▶

“Львівські вуличні пісні та балади ще й зараз захоплюють своєю дотепністю, мелодійністю і танцювальним вихором. Соковита львівська говірка – балак – відійшла в минуле, залишивши в мові львів’ян лише окремі вирази і слова. Основу цієї говірки склали галицький діалект української та польської мов із вкрапленням німецьких та єврейських слів. Оскільки більшість пісень мали декілька варіантів, то спеціально для Віктора Морозова я зредагував їх і зробив якомога зрозумілишими для сучасників. Найпопулярнішими героями вуличних пісень були батяри - специфічне львівське явище. Батяри - це мешканці львівських околиць, місцеві відчайдухи, гульвіси і гультаї.”

Юрій Винничук

цього часу вже добре знав, бо ми з ними по весіллях грали. Оскільки для запису батярських пісень мені було важливо знайти музикантів, для яких не треба готувати детальні аранжування, розписувати та “вилізувати” ноти, і я знав, що хлопці з “Галичини” цей стиль дуже добре знають, відчують та здатні імпровізувати, то новий “Батяр Бенд” створився саме на основі “Галичини”. Мені було дуже важливо, аби ми змогли передати дух тридцятих років. На мою думку хлопці цей стиль схопили та проект вийшов дуже вдалий. Тому я дуже радий, що моя давня ідея нарешті втілилася саме з “Батяр Бендом”

Галичина”, або “ББ Галичина” як я їх називаю (посміхається).

А яке Ваше враження від сьогодиншнього концерту? Маєте відчуття, що грали тут в основному для присутніх українців? Зрозуміло, українцям це ближче, хоча навіть не всі українці розуміють цей специфічний львівський “балак”, тобто суміш галицького діалекту, польської, німецької та єврейської мов. І тому на самому компакт я виписав всі тексти з поясненнями для тих, кому незрозумілі якісь специфічні слова. Але мені здається, що навіть не українська публіка цілому нас також дуже гарно сьогодні сприймала.

Ви та дуже багато музикантів, які прийняли участь у концерті “За правду”, не залишилися в стороні від сучасних політичних напружень в Україні та виявили свою позицію щодо сучасної влади у країні. А взагалі, як Ви гадаєте, чи можуть музиканти своїми акціями якось пробудити молодь, або подолати людську байдужість та вплинути на сучасну ситуацію в Україні?

Так, ще між іншим недавно на Європейській площі в Києві відбувся концерт “Рок за майбутнє України” й там були присутні групи “Мертвий півень”, “Плач Єремії”, “Кому вниз”, “Мандри” та багато інших. До речі, з “півнями” я зараз

маю спільний проект і нещодавно в клубі “Buddy guy” ми записали на живо спільний концерт, який має незабаром вийти на компакт-диск.

Тобто подібні акції тривають, але я, звичайно, вже не настільки наївний і не настільки ідеаліст для того, щоб вірити, що музика чи мистецтво когось пробудять чи щось змінять. Однак привабити якусь частину молоді такими концертами реально і якщо під час виступів відбуваються якісь політичні акції, то можливо хтось задумається. Певні зміни така діяльність безумовно принесе, але не треба ідеалізувати та казати, що мистецтво переверне світ.

Чи великі проблеми популяризації української музики та чи потрібні фестивалі типу “Слухай українське”?

Нещодавно їхав зі Львова до Києва машиною. Враження, ніби з однієї країни до іншої переїжджав. Їдеш Львівщиною і чуєш багато українських FM станцій, ведучи яких розмовляють в ефірі українською мовою та грають українські пісні, різні від альтернативи та року до легкої популярної музики. А під’їжджаєш до Житомиру — щезає все українське а замість цього з’являється примітивна російська “попса”. Нажаль це є і мабуть ще довго буде нашою сумною та прикрою реальністю. Саме тому доводиться проводити акції типу Слухай українське, хоча стає дивно, що в країні треба закликати слухати чи читати продукти, написані державною мовою.

На зустрічах протягом акції “Слухай українське” декілька кандидатів у народні депутати розглядали внесення певних змін до відповідного закону України про телебачення та радіомовлення, які би мали сприяти підтримці української музики.

Так, про це насправді досить жваво дискутувалося. З цього приводу я згадував досвід Канади, країни, яка має могутнього сусіда — Сполучені Штати. Американська музика, яка мала могутнє фінансування, досить довгий час просто витискала канадських виконавців, які не мали достатньої сили та популярності для того, щоб конкурувати з могутнім впливом з півдня. Ця ситуація дуже подібна до сучасного стану української культури, яка терпить сильний тиск з російського боку. Свого часу в Канаді ніхто не хотів слухати канадських музикантів. Канадська музика вважалася “сіською” і не варто уваги до тих пір, поки держава не прийняла закон про те, що радіостанції мають значну частину ефірного часу транслювати саме канадських виконавців². І диск жокеї

Віктор Морозов

належить до першої хвилі українського біг-біту - в 1969 році він створив свій гурт «Quo Vadis», з якого через два роки виросла “Арніка”. Морозов був не тільки солістом, а й музичним керівником «Арніки» - робив обробки народних пісень, складав власні, Останнє не дуже то віталось - за пісні, серед яких була «Панна Інна» на ранній вірш П.Тичини, Морозова виключили з останнього курсу університету. В кінці 1976 року він залишив «Арніку» і з Іваном Поповичем створив новий гурт «Ровесник»; через рік їх знову запросили до філармонії - на місце розформованого ВІА “Ватра”. В 1979 році з майже повним складом «Ватри» Морозов переходить в “Смерічку” - ансамбль знову став законодавцем мод в українській поп-музиці.

Переломним в творчості Морозова став 1988 рік - він записав на «Мелодії» два LP - «Скриня» з власними піснями та «Ой, там у Львові...» в дуєті з Оксаною Білозір. Крім того в квітні Морозов започаткував театр пісні «Не журись». У своїх музично-театралізованих виставах артисти театру дошкульно критикували й висміювали тогочасну комуністичну владу, чим значно сприяли піднесенню національної свідомості в Україні напередодні незалежності. Театр представляв глядачам пісні, заборонені Советським режимом, а 5 жовтня 1989 року вперше виконав публічно, зі сцени Львівської філармонії, заборонений тоді національний гімн “Ще не вмерла Україна” (під час вистави “Повіє вітер степовий”). Стиль пісенних спектаклів того періоду - «Вертеп», “Стрілецькі пісні”, «Пісні з-за ґрат», «Підпільний обком діє» та інших, обумовлювався складом «трупі» - Андрій Панчишин, Василь Жданкін, Кость Москалець, Стас «Тризубий» Щербатих - вже відомі в Україні представники бард-андерграунду. Триумфом «Не журись» стала перша «Червона рута» - Панчишин став другим, сам Морозов - першим, а Жданкін отримав Гран-Прі. З часом «Не журись» почав приділяти більше уваги видовищності своїх вистав - «Картотека пана Бадзьо», «Золота лихоманка». Змінився і склад театру - з бардів лишився тільки Тризубий Стас, а поповнився «Не журись» колоритним Штефком Оробцем (екс-«Млин»), Богданом Рибкою, Остапом Федоришиним; музичною частиною завідує Юрій Саєнко (екс-“Жайвір”). Ну а сам Морозов не відмовляється і від сольних концертів - бард-джазова програма 1993 року «Музика тиші» створена разом з гітаристом Олегом Яремою та скрипалем Романом Лозинським (екс-“Ритми Карпат”, “Смерічка”, «Млин»). Тріо згодом придбало собі назву «Четвертий кут», і провело тур по Америці. Записаний в «Студії Лева» альбом «Четвертий кут» був випущений в Канаді лейблом RDR Music Group (mastering в Master’s Workshop, Торонто). Морозов створив в Торонто своє представництво-фірму “MO Production”, яке окрім випуску записів співака, займається друкуванням його книг-перекладів з англійської та португальської. Його переклади англійською з Т.С.Еліота, В.П.Блетті, друкувалися ще в 80-х роках у київському часописі “Всесвіт” та інших виданнях. Серед останніх виданих перекладів є романи Пауло Коельо “Алхімік”, “Вероніка вирішує померти” та “Чорт і панна Прим” (львівське видавництво “Класика”), “Уявлені спільноти” Бенедикта Андерсона (київське видавництво “Критика”) та світові бестселери Дж. К. Ролінг “Гаррі Поттер і тємна кімната” та “Гаррі Поттер і тємна кімната” (київське видавництво “А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА”).

В 2000-му в «Студії Лева» «Четвертий кут» записав альбом пісень Костя Москальця «Треба встати і вийти» - випущений канадським лейблом RDR Music Group, він став першим компактдискком Морозова. Протягом своєї кар’єри Віктор виступав перед глядачами Австралії, Англії, Аргентини, Афганістану, Бельгії, Бразилії, Індії, Канади, Лаосу, Латвії, Литви, Німеччини, Парагваю, Польщі, Росії, США, Чехії та багатьох інших країн.

звичайно з початку "крутили носом", але мусили пускати в ефір музику канадських виконавців. І саме завдяки цьому деякі з канадських виконавців, як наприклад Селін Діон, Браян Адамс та Аланіс Морісет, часом здобули популярність не тільки в Канаді та США, але і в цілому світі.

Свого часу закон для захисту власної культури був розроблений також у Франції.

А в Україні відповідні заходи по підтриманню національних виконавців

на перспективи України якимось змінилися?

Нажаль з огляду на сьогоднішнє керівництво, перспективи становлення України демократичною державою поки що не змінилися. Маємо перед собою ще довгий і важкий шлях.

Поки в керівництві не буде наведений порядок, якихось змін в країні очікувати не варто.

Існує думка, що українські урядовці та керівництво починають сприймати

почувши з Москви, що "і наші можуть" їх визнали і в Києві. В цьому сенсі можна говорити про певний комплекс неповноцінності, міркування на кшталт "те, що в нас це погано, але якщо хтось інший визнав, то це вже варто уваги". І в цьому сенсі діаспора може дійсно допомогти підтримати творчість цікавих українських виконавців. Наприклад організувати фестивалі чи окремі концерти, написати про це у місцевих газетах чи журналах і може таким чином створити певну думку в працівників

ТІЛЬКУ ВІ ЛЬОВІ

В Празі Віктор Морозов разом із Батяр Бендом Галичина запропонував мультикультурній публіці новий репертуар кабаретних батярських пісень під назвою Тільки ві Львові.

Пропонуємо нашим читачам потішитися хоча би словами пісні ТІЛЬКУ ВІ ЛЬОВІ, яка стала популярною завдяки фільму "Волоцюги".

Най єнші шукають на вербах грушок В Мюнхені, Парижі, Торонті, Мене ж Бог боронить від хибних думок, Зі Львова я ані на крок.

Бо де ще є людем так файно, як ту, Тільки ві Львові.

Бо де ще зубачиш таку красоту, Тільки ві Львові.

Ховаймо на спід тягар наших бід, І в Штати нема чо тікати.

Таж пиво у нас холодне, як лід, Дівчата солодкі, як мід.

Якби ще десь раз я вродитисі вмів, то Тільки ві Львові.

Так люблю той Львів, що бракує ми слів, Львів то є Львів.

На світі є Відень, Гонконг і Нью-Йорк, Я ж нігди туди не поїду,

Бо зроду не схильний до хибних думок, Зі Львова я ані на крок...

ще до сих пір в стані розробки. Тому на фестивалі Слухай українське ми обговорювали зміни, які необхідно внести в закон про телебачення та радіо віщання.

Тобто ви вважаєте, що для захисту української культури необхідно ввести певні квоти для обмеження домінування російських продуктів?

Звичайно, це лише один з необхідних заходів, бо окрім цього потрібно ще сприяти створенню якісних українських продуктів. Але на мою думку в сучасній ситуації таке обмеження дуже важливе.

В одному з своїх інтерв'ю ви сказали, що "Україна стане західною державою, але нажаль не всі дорослі люди цього доживуть". З цього моменту ваш погляд

українські продукти, коли вони вже визнаються чи стають популярними десь за межами нашої країни. Чи це насправді має якийсь сенс? Може діаспора якимось допомогти популяризації української мови та культури в Україні?

Так, це без сумніву правда. До речі, зараз відома в Україні харківська група "Танок на майдані Конго" здобула свою популярність саме коли хлопці своєю музикою дісталися до Москви. І лише тоді,

українських дипломатичних представництв закордоном.

І на завершення може маєте якісь побажання для українців в Чехії?

Триматися купою, робити щось спільне, щоб не розчинитися в чужому морі, втримати власну культуру та українській осередок на чужині.

X

1. У фестивалі "Слухай українське" був організований культурно-мистецьким центром "Дзига" і проведений на початку року 2002 у Львові. Серед учасників яскраворі акції були провідні українські виконавці та гурти "Воплі Відоплясова", "Скрябін", "Океан Ельзи", "Плач Єремії", "Тартак", "Мандрі", Марічка Бурмака, Віктор Морозов та чимало інших.
2. У 1968 році уряд прийняв закон, який визначив мінімальну квоту звучання канадської музики в ефірі, а також дав змогу канадським виконавцям претендувати на державні гранти та захист авторських прав. (примітка авторки)

Може ви ся дуже здивуєте, але був-ем у вересні в Празі. Тамка видали чеською мовою „Легенди Львова“ і запросили мого файного кумпль Юрця на презентацію. А жи Юрцьо мусів мати кумпанію, то прихопив мене. Товариство „Українська ініціатива“, котре також видає часопис „Пороги“, подбала за наш транспорт і проживання.

Прага після страшної повені виглядала як Прага, в якій нігди жодної повені не було. Що то значить, коли людям залежить на туристах! За лічені дні все почистили, відпуцували на глянці і якби-м не видів у телевізії, що там ся в серпні робило, то нігди б мені ані в голові не свінуло. І тільки вони пуредок навели, як відразу дали знати на цілий світ, жи всі об'єкти фунцикують і мож їхати до Праги.

вам сказати, що на п'ятий день цілоденних сновигань Прагою мене так підошви боліли, жи я мало не шкутильгав. А ту ше та торба! Кожен крок був на рахунку і я намагався йти рівно. Але як ту підеш рівно, коли тебе весь час штурхають? Спочатку я пробував робити круті повороти, вихляючи то задом, то торбою, аби кого не збити з ніг, але врешті бачу, що не дам ради - заплющив очі і попер, як легендарний криголам „Лєнін“. І знаєте - почав рухатися значно швидше. Кілько там товариства, як скло, позад мене лягло, не буду казав, але жи йойки чулися, то факт.

Прага - унікальне місто.

Його старовинна частина така величезна, що треба лазити не один день. Це не те, що Рига, чи Вільнос, які обійдеш за годину. З Краковом за півдня можна

є чиста бздур, бо австріяки завоювали Польщу, а Галичина й так була під обцасом. І мушу вам сказати, що обцас австрійський не так вже й моцно муляв. Ба більше, за версією непримиренних қацапів, таких, як львівський памфлетист Льоня Соколов, саме австріяки й придумали українську націю, бо до них були в Галичині самі русини. То невже бодай заради того, аби қацапам зіпсувати настрої не варто поставити того пам'ятника? І написати на ньому „Татуськові галицького українства“, га?

Здавалося, кому як не чехам

найбільше ся ображати на австріяків, а от не ображаються, а навпаки обдаровують сентиментом. Йой, як тота екскурсовідка, що провадила нас по замку, вповідала про родину Франца-Фердинанда! Про його

Празькі обсервації

Ю з ь о О б с е р в а ц і ї

А туристи так ніби тільки того й чекали - сипонули як бараболя з лантуха і у вересні вже Прага мала туристичний потоп. І така тих туристів там тьма, що не годе ся центром пропхати. З одного боку пражани ся тішат, бо з туристами і гроші вливаються, а з другого - ціла біда, бо не годе ані до трамваю сісти (а метра ще були не вичищені з болота), ані спацирувати центрами.

В останній день я закупився в супермаркеті, бо мені би Юльця того не подарувала, якби не привіз ружних смаколиків. То я вже набрав там чеських ковбас, шинок, всяких диковинок на зразок маринованих пагонів бамбука, квасольових паростків і кокосового молока. Не кажу вже про книжки і чеські вина. І во такво фалюю з тяженною торбею без центру, а на мене суне хмара японців і ніхто з них си під ноги не глипає, іно ся по будівлях роззирают. І всі такі примружені, що де би хто Юзя з торбою зувидів! А мушу

впоратися, а ту йдеш і йдеш і кінця маленьким старовинним вуличкам не видно. Одне слово, я далеко не все встиг побачити. А ще в Чехії збереглося дуже багато замків і всі вони впорядковані, до кожного пендзлюють табуни туристів. Побував і я в замку Габсбургів у Конопіште, звідки Франц-Фердинанд разом з дружиною виїхав у 1914 р. до Боснії. Там їх застрелив якийсь збоченець і з цього пострілу почалася перша світова війна.

Мушу вам сказати, що і в Чехії, як і в Хорватії, пам'ять по Габсбургах бережуть свято. В книгарнях великий вибір книг про їхні замки і мастки, про історію династії та окремі книги з життя останнього найкоханішого цісаря Франца-Йосифа. Декотрі наші місцеві патріоти не хочуть ні за що бачити ві Львові пам'ятника Францу-Йосифу, трактуючи приєднання Галичини до Австрії, як завоювання, а самих австріяків, як завойовників. Що

люблячу дружину і діток-сиріток! Ледве-м не кинувся обціловувати поділ білої сукні, котру мала на собі ерцгерцогиня в день загибелі, залився гіркими слізьми. Там - уявляете?! - в шкатулочці! - зберігається навіть куля! - яка спричинила смерть! - бідолошного Франя! Така маленька, як горошинка. Панна водила нас незліченними покоями замку і розповідала про кожную дрібничку - ту вони ся молили, ту гамцяли, ту ся цюпцяли, ту приймали гостей, ту ся вмивали, ту ся купали, а ту сюсяли і всю решта. І кожна тобі пурцелянова миска для ранкового вмивання, кожен пурцеляновий глечик і кожен пурцеляновий нічний горщик стояли на своєму місці так, мовби господарі щойно тільки вчора покинули замок. Я з розчуденням роздивлявся усі ті милі речі, якими вони користалися в щоденному побуті - всі ці халати, пантофлі, люльки, недопалок останнього в життя цигара, нічні сорочки, дитячі ▶

малюнки, книги, родинні світлини, - і ставали мені тоті Габсбурги, як рідні.

Всюди на стінах красувалася багатюща колекція зброї і безліч оленячих рогів й інших мисливських трофеїв у вигляді опудал. Франц-Фердінанд був завзятим мисливцем і застрелив триста тисяч різної звірини,

українців і біля тридцяти нелегально. Але ви дуже ся помиляєте, коли думаєте, жи то все самі будівельники, і люди тяжкої фізичної праці. Наші хлопці вміють не тільки гарувати, вони ще співають і танцюють. І я з подивом дізнаюся, що чеська національна (!!!) опера і балет тримаються саме на наших солістах. Вони витягують будь-яку виставу і ведуть

долярів і працюють від світанку до смерканку. Є ще одна цікава галузь, яку перехопили наші краяни. В центральній частині Праги на кожному кроці стоять павільйони, в яких торгують пивом та смаженими чеськими ковбасками. І продають ці ковбаски наші файні цицькати українки. Можливо тому, що вже сам їхній вигляд викликає

іммігранта в Чехії. Отже, мав би ним бути українець тридцяти п'яти років, за фахом інженер-комп'ютерник. А причина такого мощного потепління до іммігрантів та, що пан Шмідда вважає, що чеська популяція опинилася під великою загрозою. Чехи розмножуються дуже мляво, нація старіє і нема кому працювати. А видите? Мусимо тепер так плодитися, аби й на Чехію стало, і на Португалію з Італією. Хоча я би запропонував європейській співдружності фінансувати наше розмноження в самій Україні, може би які інкубатори запровадити і відразу до діла квадратно-гніздовим методом!

Публіка прийшла на презентацію чеського видання розмаїта - були й чехи, працівники видавництва „Портал“, і місцеві українці, і наша молодь, яка там навчається. Були й діти і старші пани. Був один німець, який у час війни навчився української і розмовляє без акценту. Я не повірив, що він німець, доки не побачив його лашпорта. Хоча я до таких несподіванок уже звик в Америці, там до мене на вечір прийшли китайка та ірландець, які теж чудово спілкувалися українською. Дуже прикро, що коли такі українофіли потрапляють де-небудь до Харкова, то змушені пережити шок: мова, яку вони вивчали - це не та мова, якою розмовляють в Україні!

Був там також молодий хлопець зі Станіслава, націоналіст, вженений на чешці, котрий 16 вересня пікетував українське посольство в Празі з гаслом „Геть Кучму!“ . Оскільки попередні його пікети відбувалися в одній особі, то розчулені увагою працівники посольства, йдучи до праці, неодмінно тиснули му граби і бажали успіху. Але 16 вересня вдалося зібрати ще пару патрійотів завдяки студентам.

Ну, Юрцьо думав си ту пописатися як письменник, але незабаром публіка, вияснивши, жи мають радість видіти також живого Юзя, котрого читають в інтернеті, перейшла на політику. Всі заходи, на які сходиться діаспора, мають одну спільну рису - присутні використовують літературний вечір як змогу поспілкуватися не тільки з гостем, але і з самими собою. В якийсь із моментів ти проголошуєш щось контроверсійне і враз закипас дискусія. Але вже не з тобою - а між ними самими. Це теж не зле, бо є змога перевести подих після зливи запитань. Які між іншим теж мають свій колорит, бо не

обмежуються лише літературою. У нас же ніхто на літературному вечорі не додумається запитати щось про Ющенка, або Юлю. А там - запросто.

Їхав-єм назад автобусом і все було файно. Порівняно файно, якщо не рахувати одної незручності - крісла в автобусі не хотіли як слід відкидатися і весь час випрямлялися. Ти його тиснеш назад, а воно тобі, холера, за хвилину вертається в позицію „просто“. І так цілу ніч. Але то ще півбідиди, бо як хлоп змучений, то врешті й до того звикне. Зате у Львові мене чекала цікавіша несподіванка. Автобус називався „Прага-Тернопіль“. Водії свої хлопці і мають уже купу клієнтів, котрі через них передають пакунки туди й назад. З Чехії автобуси везуть цілі міхи різного товару і це видно для водіїв найбільший зарібок, бо пасажирами автобуси не заповнені й напововину. Всіх тих заробітчани водії знають і про кожного можуть сказати добре слово.

- Тойво, чуєш, жиє з Миська жінков.
- Та йди!
- Ая!
- А Мисько, шо?
- А Мисько вдома на гуспударці. Йому шо зле? Любка му шо дві неділи передає паки, а шомісяця гроші в куперті. На дітий. А ту мусит си троха давати раду. Баба ше молода, кров грає. Адиво, Леська летит. Та си чеха обкрутила. Видиш - на авті і привіз. Видиш го?
- Котрий, тойво драбинястий коло „туйоти“?
- Ая. Так виглядає, гейби з Бухенвальду втік. Спух, як нитка.
- Ой, то має Леська біду. Як такво вночі ненароком ся переверне на другий бік, то го придушит однов цицьков на аміні. А тоді маєш відразу кримінал - задушила в корисливих цілях.

Влітає захекана Леська.
- Леська! Ти шо го не годуєш пирогами? Дивиси, ше троха і го вітром здує. Гукни му, аби ся тримав за клямку!
- Та стуль си писк. Шо там мої передали?
- А даш цьомка?
- Маю цьомка, але не для такого бомка. Давай сюди листи.
Не доїжджаючи до Стрийського автовокзалу автобус спинився і водій каже: „Кому до Львова, прошу сходити тут“. Але я з двома величезними спортовими торбами і одною малою. „Як я допруся до вокзалу, щоб сісти в таксі?“ „Перепрошуємо, але автовокзал приватизований і ми тепер

туди такво просто не заїдемо. Треба гроші платити“.

Ну не шлячок би ясний трафив тих француватих приватизаторів і все управління транспорту разом з міністерством? І не повір їм, жи все в нас робиться в інтересах народу? Висадили мене на трасі. Десь так за півгодини врешті з'явилася таксівка і мене підібрала.

Проїжджаючи попри приватизований автовокзал, я не зводив з нього очей, намагаючись помітити якісь фонтанчики, скульптурки, чи ще якусь показуху на зразок залізничних вокзалів, де тепер навіть оркестра грає. Але нічого там не змінилося. Усе було сіре й буденне.

Ну і на закришку правдивий трафунок, котрий стався в Словаччині. Словацький міністр сказав на словацького прем'єра: „Старий х...“. Зчинився скандал. Преса підняла рейвах. А той міністр усе заперечив. „Перепрошую, але то вам ся причуло. Бо я сказав „старий уй“.

А „уй“ - то словацькою вуй, вуйко. І я відразу загадав, жи й на львівському балаку є слово „вуй“. Бо, знаєте, часом так хочеться і собі гукнути щось подібне, але так аби мож було потім сказати: „Що? Та де? Та нігде в життю! То вам почулося, я мав на увазі „старого вуя“!

об'їздивши цілий світ. І під кожним рогом, під кожним опудалом з істинно австрійською прецизійністю стоїть дата і місце успішних ловів.

Українців у Чехії відчутно поменшало після того, як ввели візи, особливо поменшало нелегалів. Зараз тут працює легально вісімдесят тисяч

усі головні партії. Звичайно, уродзоним чехам то не дуже до шмиги, жи в них відбирають хліб, але що поробиш - від наших голосів дзвенять шиби і люстри, випадають пльомби і пукають гумки. Чешки пріють і втрачають свідомість.

Наші будівельники і сантехніки заробляють в місяць 500-600

неабиякий апетит. Зате чешки такого апетиту викликати не годні, бо всі худі, як тріски, а цицьолі бодай не казати - як дві медалі за відвагу.

Взагалі українці в Чехії мають добру опінію. Прем'єр-міністр Владімір Шмідда навіть висловився в пресі про бажаний образ ідеального

УПА

постала на Волині

Сучасна українська держава так і не спромоглась на гідне вшанування героїчної боротьби ОУН та УПА — навіть на 60-ту річницю. Причина не лише в „кордоні над Збручем“, бо у 1943-1945 роках повстанські загони діяли не лише в західних областях, але й на Київщині, Вінниччині, Черкащині.

Текст: Ігор МЕЛЬНИК / Поступ

Глибша причина в менталітеті сучасного правлячого режиму України, вихованого комсомольсько-комуністичним вишколом. Для нього набагато ближчим є святкування „днів захитників отечества“, ювілеїв комуністичних провідників та Переяславської ради.

Навіть у Галичині, де майже кожна родина була причетна до національно-визвольних змагань, всенародно обрані органи влади згадують про героїв ОУН та УПА лише під час святкувань та ювілеїв.

Мене завжди дивувало, чому саме напередодні зими на Волині та Поліссі почали масово утворюватись збройні загони, які згодом переросли в Українську повстанську армію. Адаже влітку провадити партизанську боротьбу набагато легше, бо й у лісах тепліше, та й

снігу, на якому видно всі сліди, немає.

Та воєнні реалії не давали можливостей вибору сприятливого часу. Треба було боронитись. Не лише від німецьких окупантів, котрі все більше розкручували махіну репресій проти мешканців України. Безборонністю українців

Чи не найбільшою трагедією визвольної боротьби українців та поляків у 40-х роках стало те, що замість протидії іноземним поневолювачам значну частину сил відволікала братовбивча конфронтація.

користались й інші противники — більшовицькі та польські збройні формації. „Згадати тут треба ще про поставу польського елемента на Північно-Західних землях. Він насамперед ішов на зустріч сталінській партизанці, даючи їй допомогу

на бандерівців, мельниківців, бульбівців... І відгомін цих розколів теж, на жаль, триває серед сучасних політичних сил в Україні.

Однак у боротьбі ОУН та УПА в 1940-50-х брало участь кількасот тисяч осіб (різні

полеглих та страчених українських повстанців та підпільників. Тож найвищий час їх відшукати і гідно вшанувати.

x

інформаціями, харчами, приміщеннями й активно співдією. Це довело до конфлікту з автохтонним українським населенням”, — так писалося про тодішні реалії в органі українського підпілля „Ідея і Чин“.

Чи не найбільшою трагедією визвольної боротьби українців та поляків у 40-х роках стало те, що замість протидії іноземним поневолювачам — Москві та Берліну — значну частину сил відволікала братовбивча конфронтація на Волині та Поліссі, в Галичині та в Закарзонні. Ця боротьба призвела до десятків тисяч жертв з обох сторін та донині перешкоджає утвердженню добрих стосунків між нашими народами.

Не забуваймо, що УПА боролась з кількома супротивниками одночасно, не маючи жодної зовнішньої підтримки. За нею не стояли ні великі держави, бо питання незалежної України навіть не виникало під час міжнародних конференцій країн-переможців, а гітлерівський режим припинив навіть словесну риторику про можливість української державності ще 1939 року.

До того ж Москві та Берліну вдалось розколоти український національний рух

джерела називають числа від 90 до 400 тисяч). І не лише українців. У загонах УПА воювали росіяни, євреї, грузини, вірмени, узбеки, чеченці, румуни... Саме на Волині в листопаді 1943 року відбулась І Конференція поневолених народів Східної Європи та Азії. Її історія довела слушність цієї боротьби розпадом СРСР та відновленням незалежної України 1991 року.

Якось я зацікавився, чи є десь у Львові чи околицях могили полеглих у боях чи страчених воїнів УПА? На жаль, ніхто так і не зміг задовольнити мого інтересу. У міськраді згадали, що десь на цвинтарі у Лисиничах має бути одна така могила і колись, у 90-х роках, там навіть проводили один раз вшанування полеглих...

Чомусь набагато більше уваги місцева влада приділяє польським військовим похованням, аніж пошукам та впорядкуванню могил полеглих воїнів УПА. Тим самим ми автоматично вилучаємо своїх національних героїв з-під дії Женевської конвенції про вшанування загиблих у війнах. То чого ж тоді ми чекаємо від Києва?

Адже в архівах НКГБ-МГБ-КГБ-СБУ повинні зберігатись дані про поховання

А коли ми не шануватимемо наших Героїв — то хто ж буде шанувати нас?..

Не забуваймо, що: • **Цензура і залежність мас-медіа** • **Кучма був небажаним гостем, але Україна для НАТО важливим партнером** • **Віктор Янукович займав посаду прем'єр-міністра** • **Москва починає розглядати Ющенка як ймовірного наступного українського Президента** • **Ющенко ініціює створення українсько-польської Міжпарламентської асамблеї**

Не забуваймо, що:

5 років тому

19 листопада 1997 року стартував американський космічний корабель "Колумбія", у складі міжнародного екіпажу якого був перший космонавт незалежної України Леонід Каденюк.

40 років тому

8-16 жовтня 1962 року у м. Карлсруе /ФРН/ відбувся судовий процес над Богданом Сташинським — вбивцею діячів українського національного руху Л.Ребета і С.Бандери.

55 років тому

10 жовтня 1947 року народилася Ніна Матвієнко, українська співачка, народна артистка України, виконавець українських народних пісень та пісень сучасних українських композиторів

20-21 жовтня 1947 року в Західній Україні відбулася найбільш масова у повоєнний період депортація українців /близько 78 тис.осіб/ до Сибіру.

60 років тому

5 жовтня 1942 року в Україні пройшла друга масштабна депортація робочої сили до Німеччини

65 років тому

3 листопада 1937 року за вироком особливої трійки УНКВС на Соловках було розстріляно Миколу Куліша, Олеса Курбаса, Миколу Зерова, Павла

Филиповича, Миколу Вороного, Бориса Пилипенка, 4 листопада — Григорія Епіка.

24 грудня 1937 року народився В'ячеслав Чорновіл, український громадський та політичний діяч. Трагічно загинув 25 серпня 1999 року.

70 років тому

7 грудня 1932 року створено Українську наукову асоціацію у Празі.

85 років тому

20 листопада 1917 року було ухвалено III Універсал Центральної Ради, яким у складі федеративної Росії проголошувалася Українська Народна Республіка.

95 років тому

26 листопада 1907 року народився Олексій Тереножкін, один з найвідоміших дослідників скіфської культури на теренах України

110 років тому

18 грудня 1892 року народився Микола Куліш, український драматург, театральний діяч, один з організаторів ВАПЛІТЕ

130 років тому

9 листопада 1872 року народився Богдан Лепкий, український поет, прозаїк, перекладач, літературознавець і видавець. Помер 21 липня 1941 року,

похований у Кракові на Риковецькому цвинтарі.

280 років тому

3 грудня 1722 року народився Григорій Сковорода, український філософ, поет, просвітитель

330 років тому

18 жовтня 1672 підписано Бучацький мирний договір між Польщею і Туреччиною. Поділля дісталось Туреччині, на Брацлавщині й Київщині зберігалася влада гетьмана П.Дорошенка під турецьким протекторатом.

21 жовтня 1672 року народився гетьман

Пилип Орлик. Після смерті Мазепи обраний у Бендерах гетьманом Війська Запорозького. Співатор Утод та Конституцій прав і вольностей Війська Запорозького 1710 року. У 1711-14 рр. боровся проти Росії та Польщі в союзі з Османською імперією та Кримським ханством. З 1714 року в еміграції, шукав підтримки європейських держав для створення самостійної України. Помер 24 травня 1742 року.

25 жовтня 1657 року у Корсуні Генеральна

козацька рада визнала гетьманом Івана Виговського.

✕

Свобода слова стала предметом обговорення в парламенті

Цензура і залежність мас-медіа від політичного бізнесу в Україні

На початку грудня український парламент провів слухання з питань свободи слова. Ця проблема на вустах українських журналістів уже кілька років. Вона спричинена величезними штрафами, які присуджують місцеві суди щодо засобів масової інформації, також великою кількістю зниклих та вбитих журналістів в останні роки і, найголовніше, дедалі частішими проявами цензури, яка заборонена законодавством.

Текст: Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

За комуністичних часів мас-медіа в СРСР виконували функцію обслуговування комуністичної ідеології. Однак нині українські журналісти часто кажуть, що „тоді“ вони мали більше свободи. Нинішні редактори з ностальгією розповідають, що у 80-х роках вони молодими репортерами виїжджали у регіони, збирали матеріали про типові негативні явища радянської дійсності, а потім без жодних проблем оприлюднювали їх. Такі газети з миттєво розкуповувалися, а органи „карали винних“ і „ліквідували недолики“. Чимало корумпованих радянських чиновників позбулися своїх посад і навіть були засуджені саме завдяки газетним публікаціям чи теле- або радіопередачам. Тоді журналістів високо цінували

в суспільстві, їхня праця вважалася однією з пріоритетних.

З розпадом Радянського Союзу переважна кількість ЗМІ були роздержавлені, було дозволено відкривати комерційні та приватні газети, агентства, телерадіокомпанії. Комерційні ЗМІ за рахунок своєї відкритості, прогресивності, неконтрольованості з боку влади стали набагато популярніші за державні ЗМІ. Рекламний ринок також належав недержавним засобам, тому їхні працівники отримували набагато більше грошей, ніж їхні „бюджетні колеги“. Багато редакцій, навіть незважаючи на надзвичайно важкі економічні умови в Україні в 1991-1996 роках (гіперінфляція, неплатежі, бартер, падіння виробництва

і ріст безробіття, загроза локальних конфліктів, напружені відносини з Росією тощо), могли виживати лише за рахунок реклами та продажу газет. Засновниками редакцій виступали, як правило, творчі колективи. В той період журналісти мали можливість писати все. З'являлися надзвичайно гострі, критичні статті і карикатури на президента, прем'єр-міністра, депутатів... Чиновники хоч і висловлювали своє незадоволення, державні органи неохоче надавали інформацію ЗМІ, які їх критикували, але держава ніяких санкцій щодо редакцій не застосовувала. Вважалося, що журналіст має право критикувати будь-яку державну установу чи політика, будь-яке підприємство. Правда, далеко не завжди ЗМІ у таких випадках дотримувалося ▶

загальноприйнятого принципу об'єктивності, незаангажованості, етики і професіоналізму.

З помірною стабілізацією економічного становища у 1996 році витрати засобів масової інформації різко зросли. Суперпопулярні газети та телекомпанії почали закритися та банкрутувати. Так, зокрема, сталося зі львівською газетою „Поступ“. Інші видання оформлялися як акціонерні товариства і більший пакет акцій продавали приватним особам або бізнесовим структурам („Київські Відомості“), які почали впливати на редакційну політику. Творчі колективи позбулись істотного впливу. Стала звичайною практика присуджування незалежним виданням величезних сум моральної компенсації за нібито спричинену моральну шкоду посадовим особам. Були випадки присуджування 3-5 мільйонів гривень компенсації, що автоматично вело до закриття видань („Всеукраїнські відомості“), причому підстави для цього у переважній більшості були просто надумані. Журналістські матеріали піддавалися все більшому контролю з боку власників, редактори стали часто враховувати їх інтереси чи навіть представляти їх. З'явилися „заборонені“ теми, прізвиська, явища.

Нинішня криза в сфері ЗМІ бере початок приблизно у 1997 році, коли доходи редакцій стали нижчими за прибутки. Редакції почали звертатися по допомогу до бізнесменів з проханням фінансових впливань. Особливий інтерес сфера ЗМІ викликала у впливових регіональних магнатів, які мали намір використати її не лише для „інформаційних війн“ з конкурентами, але й для свого поступу в політиці. Так, напередодні парламентських виборів

1998 року в Україні майже не залишилось масових професійних незалежних видань. ЗМІ були розподілені серед впливових фінансово-політичних груп, які в Україні називають кланами. На ринку з'явилася величезна кількість газет з мінімальним тиражем, з низьким творчим потенціалом. Однак вкрай мало газет висвітлювали водночас різні погляди. Перед виборами їх тираж стрімко зростав - задля безкоштовної роздачі серед електорату. Тому газети за своїм змістом стали нагадувати листівки.

Певним рівнем свободи, однак, могли похвалитися деякі опозиційні видання. Але вони зазнавали шалених утисків з боку влади, яка на той час вже майже повністю перейшла до рук бізнесово-політичних еліт. Такі газети та телерадіокомпанії отримували повістки в суд, туди часто навідувалися представники правоохоронних органів, податкової інспекції, навіть пожежники та санепідеміологи і практично паралізували роботу таких ЗМІ. Часто друкарні відмовлялись друкувати опозиційну пресу, а журналістів залякували. Занадто критичних журналістів просто вбивали. З'явилось ганебне поняття „самоцензура“ - коли журналіст сам контролює, що можна, а що не можна писати, аби уникнути в подальшому неприємностей або просто щоб матеріал вийшов у світ. Свобода слова почала утискатися не лише на серйозному політичному, а й навіть на бульварному рівні - стало небезпечно і заборонено писати (без попереднього замовлення) про особисте життя відомих політиків, їхнє здоров'я, доходи, побут, рахунки в банках, коханок та позашлюбних дітей. Адміністрація Президента навіть публічно погрожує „серйозними заходами“ журналістам, які

тільки збирались писати про здоров'я Леоніда Кучми чи його особисте життя. Особливим „табу“ стала сфера приватизації державного майна. На місцевому рівні доходило до того, що представник влади (чи власника) надиктовував журналістові текст повідомлення, яке мало бути надруковано в газеті про ту чи іншу подію (сесію, заяву, візит тощо), або приходив у редакцію перед випуском і переглядав матеріали, готові до виходу у світ, і міг будь-як їх коригувати чи навіть зняти з публікації чи ефіру.

Не можна, однак говорити, що ЗМІ не намагалися боротися за свої права. На знак протесту проти присудження судом непосильної суми штрафу львівська газета „Експрес“ влаштувала акцію „Хвиля свободи“. Нову хвилю дискусій про свободу слова спричинили жорстокі вбивства Георгія Гонгандзе та Ігоря Олександрова, а потім і „касетний скандал“. В парламенті і Верховному Суді був прийнятий ряд більш-менш прогресивних законів та рішень про інформаційну сферу. Податкова адміністрація на початку року оголосила список видань, які підлягатимуть плановій перевірці фінансової діяльності протягом року. При цьому було заявлено, що позапланові перевірки будуть заборонені.

Однак в судах і далі закони застосовувались односторонньо, міжнародні акти, які мають в Україні юридичну силу, не застосовувались взагалі. Ситуація сильно загострилась перед президентськими виборами 1999 року. „Чорний піар“ - жорсткий компромат з неймовірним перекрученням фактів на всіх конкурентів Леоніда Кучми, саме тоді став нормою в пресі та телебаченні. Поширення набули так звані „темники“ - вказівки, які

ініціювали штаби Леоніда Кучми. Для регіональної преси навіть були рознарядки, яка газета і скільки позитивних матеріалів повинна надрукувати про Леоніда Кучму. Особливо активними в цьому плані виявились функціонери Соціал-Демократичної Партії України (об'єднаної). Саме ця партія заявила про повну й безумовну підтримку діючого

у розміщенні - редактори побоювались можливої „реакції“ з боку засновників чи органів влади. Інформація або замовчувалась, або перекручувалась, або відверто забрихувалась. У телерадіокомпаній, прихильних до опозиції, виникали проблеми з ліцензіями Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, але майже ніхто „не помічав“ систематичного

Мал. Л. ТЕЛЯТНИКОВА

президента на виборах, і, витрачаючи мільйонні суми на утримання своєї медіа-групи, контролювала виконання цієї вказівки підлеглими та залежними ЗМІ.

Перед парламентськими виборами 2002 року були навіть випадки, коли навіть на правах політичної реклами, за зміст якої ЗМІ не відповідає взагалі, матеріалам опозиції відмовляли

порушення виборчого та інформаційного законодавства телеканалом „Інтер“, який позитивно говорив лише про одну партію - СДПУ(о).

Престиж професії журналіста сильно впав. Власники ЗМІ почали розглядати їх своїх слуг, які лише творчо обробляють їхні вказівки. Забезпечення журналістів теж впало до мінімуму - у деяких областях їхня зарплата стала не вищою ▶

Парламентські слухання, присвячені свободі слова

У вівторок 4 грудня в Києві відбулися парламентські слухання „Суспільство, засоби масової інформації, влада: свобода слова й цензура в Україні“. Відкриваючи слухання віце-спікер Олександр Зінченко відзначив, що „публічне обговорення, а не замовчування гострих, чуттєвих суспільних проблем - процес природний“.

„Відкритим обговоренням ми не здаємо іспит на лояльність. У нас є свої власні погляди, переваги й складності. Ми відкриті для друзів, для доброзичливих

порад, і не сприймаємо менторський тон і зневагу“, - підкреслив віце-спікер.

За словами Зінченка, головний підсумок парламентських слухань - вийти на реальну законодавчу зміну. На нинішніх слуханнях розглядається „дуже суперечлива і політично гостра тема“, оскільки мова йде про тиск органів влади на ЗМІ, редакційну політику власників ЗМІ, про особисту безпеку журналістів, про судові позови до ЗМІ, а також „український суперечливий процес стратегічного

планування національного інформаційного ринку“, сказав віце-спікер, цитує його „Інтерфакс-Україна“.

Професія журналіста може зникнути як і свобода слова, - вважає голова парламентського комітету зі свободи слова Микола Томенко. Виступаючи під час парламентських слухань, які відбулися у парламенті, Томенко заявив, що „протягом останніх місяців точиться проблема цензури й свободи слова, про що свідчить аналіз, проведений у комітеті

та громадськими інституціями. Факт політичної цензури не можливо заперечити. Щоправда є ті, хто заперечує цей факт“, - зазначив Томенко.

„Порадив би почитати та послухати журналістів, які стверджують - цензура здійснюється

Микола Томенко

різними методами, за допомогою економічних важелів на журналістів та власників їх ЗМІ“, - заявив з парламентської

трибуни Томенко.

Методом впливу на редакційну політику ЗМІ Томенко назвав „метод судових позовів, які позбавляють журналістів роботи“.

„Всі розуміють, що цензура існує. Невидима рука цензури спрацьовує“, - заявив Томенко. За словами Томенка, на регіональному рівні цензура має ще більший прояв. Він навів приклад, який стався у Запоріжжі, де у ДТП за участю міліцейської машини, загинула людина. „Про це було повідомлено 1 рядком однією місцевою телекомпанією та газетою, які потім мали серйозні проблеми з органами“, - заявив Томенко.

Томенко також продемонстрував усім присутнім документи з адміністрації президента зі вказівками до ЗМІ, за підписом тоді ще заступника голови адміністрації Валерія Хорошковського, таблиці кількості статей, розміщених у регіональних ЗМІ за вказівкою АП, а також результати моніторингу телефіру.

Віце-прем'єр України Дмитро Табачник, виступаючи під час парламентських слухань, повідомив, що уряд готовий поставити питання про повний мораторій перевірки ЗМІ у 2003 році. Дмитро Табачник навів статистичні дані, що лише 5, 2% газет і 3,8% телерадіокомпаній в Україні мають ▶

200 гривень, причому всіма засобами (диктофон, фотоапарат, комп'ютер, телефон, Інтернет тощо) вони повинні були забезпечити собі самі. Багато видань почали набирати людей „з вулиці“ - без спеціальних вузівських дипломів чи кваліфікаційних курсів, навіть взагалі без вищої освіти. Досвід українських ЗМІ показав, що їх роздержавлення не означало перемогу свободи слова і розкріпачення журналістів. Бізнесмени виявились ще гіршими цензорами, ніж комуністичні чиновники, оскільки вони боялись втратити свій дорогий бізнес. Саме задля розвитку свого бізнесу вони йшли у політику, у державні органи, щоб створювати собі зручне комерційне лобі. Підлеглі ЗМІ прислужували саме їм, а не читачам. Підлеглі ЗМІ лише формували електорат під політичних бізнесменів.

Під час і після парламентських виборів журналісти вирішили врешті винести тему свободи слова на загальне обговорення. Ініціативна група з понад чотирьох сотень провідних журналістів з різних регіонів України підписала Звернення „За чисті вибори“ і утворила етичну комісію, яка має розглядати скарги про „чорний піар“. Після призначення лідера СДПУ(о) (партії, яка з найбільшими витратами на агітацію ледь-ледь пройшла в парламент) Віктора Медведчука шефом президентської канцелярії проблеми зі свободою слова знову загострилися. Восени цього року колектив агентства УНІАН став першою спробою організованого спротиву медійників-професіоналів. Вони відмовилися працювати під тиском, який почав насаджувати новий керівник інформгентства Василь Юричко, редактор газети „Президентський вісник“. В результаті протистояння між

колективом та керівництвом завершилось підписанням спільної заяви про збереження об'єктивності УНІАНу, неприйняття політичної цензури та неприпустимості звільнень працівників із політичних мотивів. Журналістів цей конфлікт підштовхнув до утворення всеукраїнського страйкового комітету. Хвиля журналістського спротиву має всі підстави перевершити розміри тих акцій працівників мас-медіа, які мали місце в 2000 році, одразу після зникнення Георгія Гонгадзе. Створена Незалежна профспілка працівників ЗМІ, підписаний „Маніфест українських журналістів з приводу політичної цензури“. У насажденні цензури Профспілка звинуватила Головне управління з інформаційної політики Адміністрації Президента та його керівника, Сергія Васильєва.

Але в основній своїй масі журналісти переконані, що всі спроби на законодавчому рівні забезпечити свободу слову та покласти край цензури будуть лише напівзаходами, які не змінять кардинально ситуацію. Цензура в українських ЗМІ перестане існувати тоді, коли редакції газет, радіо, телебачення, інформгентств та Інтернет-видань перестануть існувати за допомогою чи за рахунок політичного бізнесу і коли економічні умови дозволять засобам масової інформації заробляти на себе. Коли українське чиновництво почне сприймати критику як нормальне, навіть престижне явище, а не як зазіхання на „честь мундиру“. Коли видавці зрозуміють, що суспільство має право на всебічну інформацію, а не лише на їхні власні бізнесово-політичні переконання.

x

Кучма в Празі був небажаним гостем, але Україна для НАТО залишається важливим партнером

Українські урядовці стали учасниками деяких заходів, що відбувалися в рамках самміту НАТО у Празі. У засіданні комісії „Україна-НАТО“ на рівні міністрів закордонних справ брав участь Анатолій Зленко, а на зборах Ради євроатлантичного партнерства був присутній президент Леонід Кучма.

Підготували: Олекса ЛІВІНСЬКИЙ, Рене Кочік

Після завершення роботи комісії „Україна-НАТО“ було підписано план дій між Україною й альянсом. За словами заступника Генерального секретаря НАТО Алессандро Різзо, „головний тягар лягає на Україну, але НАТО буде продовжувати допомагати реформам“. Серед основних кроків України Різзо назвав, зокрема, політичні, економічні реформи,

реформи військової галузі й сектора безпеки. Починаючи з 2003 року, щороку визначатиметься новий план розвитку взаємовідносин між Україною й альянсом. Український міністр Анатолій Зленко висловив сподівання, що тепер настав час розпочинати практичну підготовку до членства України в НАТО. „Україна цілковито віддана своєму євроатлантичному

виборів“, - запевнив Зленко.

Майже через три тижні після того, як НАТО знизила рівень засідання комісії Україна-НАТО до міністерського, натякнувши на небажання бачити в Празі українського президента, Рада Нацбезпеки і оборони рекомендувала Леонідові Кучмі очолити делегацію держави. Свою позицію чиновники альянсу напівофіційно пояснили тим, що підозри в причетності Кучми до нелегального продажу систем раннього попередження „Кольчуга“ Іраку досі не спростовані. Ці підозри виникли в Сполучених Штатах на підставі записів колишнього президентського охоронця Мельниченка. Білий дім вважає, що Кучма особисто схвалив продаж „Кольчуг“ Багдаду. „Український президент знає, що на нього впала тінь, яка стосується експорту (чи можливого експорту) радарних систем „Кольчуга“ до Іраку. Ця стурбованість залишається. Досі немає відповідей на запитання слідчих, яких надіслали Сполучені Штати і Великобританія на вимогу українського уряду, коли той намагався довести неправдивість звинувачень“, - сказав напередодні Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон.

Під час засідання комісії „Україна-НАТО“ питання можливого продажу Україною радарних систем „Кольчуга“ Іракові порушувалося. Анатолій Зленко не приховував розчарування висновками британських і американських експертів. Він сказав, що Україна відкрита для подальших інспекцій, за винятком інформації і документації щодо військових поставок до інших країн. Держсекретар США Колін Павелл привітав засідання комісії „Україна-НАТО“, і одразу після початку відлетів разом із президентом Джорджем Бушем на зустріч із російським президентом Владіміром Путіним.

Лондонська газета „Таймс“ у статті під назвою „Український лідер раптово з'являється на самміті, аби зіпсувати всім забаву“ написала: „Ціла ескадрилья з п'ятнадцяти американських винищувачів не змогла зупинити прибуття до Праги справді небажаного гостя... Чеські власті надали панові Кучмі в'їзну візу, дозволяючи таким чином українському керівникові відвідати сьогоднішню сесію Ради євроатлантичного партнерства, членом якої є Україна“.

Однак організатори самміту таки вколили українського президента за

своїми засновниками державні органи, тобто, за словами віце-прем'єра, „тиск держави на недержавні ЗМІ неможливий“, але визнав він „суспільна практика, на жаль“, наводить приклади протилежного. Віце-прем'єр сказав, що, на жаль, деякі „ЗМІ залучаються до“ кампаній зовнішньополітичного тиску на Україну. „Результат такої свободи слова на поверхні - страждає міжнародний імідж України“, - зазначив він.

Виступаючи з парламентської трибуни журналіст Андрій Шевченко, підтвердив, що „цензура в Україні існує не де-юре, а де-факто“.

„С тисячі журналістів, які не заявили

про цензуру у своїх ЗМІ, але їхній терпець не вічний. Ми готові до загальноукраїнського журналістського страйку“, - заявив Андрій Шевченко. „Будуть закручуватися гайки - буде

Андрій Шевченко

страйк. Журналісти мовчати більше не будуть, вони не хочуть вибирати між владою й опозицією, вони тільки відстоюють право на професію“, - заявив Шевченко.

У ході свого виступу Андрій Шевченко зазначив, що „люди не отримують інформацію, у масовому порядку порушуються права демократії. „Я хочу, щоб влада втрутилася у це і вирішила цю проблему. Якщо ні, то я хочу іншої влади. Якщо ні, ми будемо діяти“, - сказав Шевченко, зірвавши шквал оплесків.

рее

допомогою... французької мови. На засіданні Ради євроатлантичного партнерства було презентовано всіх представників 46-ти держав не англійською, як це робили зажди у таких випадках, а французькою мовою. Відповідно до англійської абетки, Кучму

Український президент знає, що на нього впала тінь, яка стосується експорту радарних систем „Кольчуга“ до Іраку...

довелось би назвати попереду Блера та Буша (Ukraine, United Kingdom, United States), а французькою мовою США та Об'єднане Королівство (Etats-Unis і Royaume-Uni) піднялися в алфавітному порядку набагато вище від України, яка опинилася „в компанії з Туреччиною“. „Це дуже вишуканий прийом... Ми не хочемо влаштувати великий спектакль і виглядати недостойно, але хочемо показати йому, що ми думаємо“, - прокоментував цю алфавітну шпильку українському президентові один із представників НАТО.

У день засідання Ради євроатлантичного партнерства про приїзд Кучми написали „Лідове новини“ та „Господарське новини“. У невеликих замітках на другій шпальті зазначалося, що Кучма - небажаний для НАТО гість. Спецвипуск до саміту, який спільно видавали газети MF DNES та The Prague Post, про приїзд Кучми не писав, але подав інформацію про заяву українських опозиціонерів Мороза, Симоненко і Тимошенко, які вибачалися за свого президента.

Рейтер з посиланням на дипломатів повідомляє, що польський лідер Олександр Квасневський був єдиним серед членів НАТО, хто був проти перетворення Кучми на „персону нон-

грата“. Українського колегу підтримав також президент Словаччини Рудольф Шустер. „Я не вважаю, що Леонід Кучма є небажаним. Досі ми були в доволі добрих стосунках. Чи ж нам варто зараз здійснювати напади на людину, яка лише вчора була нашим другом і яка цим другом залишається й надалі, лише тому, що існують якісь звинувачення, які, до речі, не було підтверджено?“, - сказав він напередодні. Однак згодом Шустер уточнив свою позицію: „Особистості приходять та йдуть, а країни залишаються вічними, отож Словаччина має всіляко підтримувати демократичні процеси загалом, і також у випадку України та Білорусі, незалежно від того, які політичні постаті перебувають на цьому етапі біля керма влади“. А представник департаменту преси та інформації штаб-квартири НАТО Джеммі Шей сказав, що скандал із „Кольчугами“ не вплине на стосунки НАТО з Україною: „НАТО чітко заявило, що Україна - важливий партнер, і стосунки з нею продовжуються“.

Загалом українські дипломати кажуть, що гала-приїм президентів і офіційних делегацій пройшов спокійно. Вручили Кучмі і подарунок від Гавела: шість склянок та графин із чеського скла, а також літрову пляшку бехеровки. Міністри та послі отримали по вазі, а їх дружини - гаманці, вишиті чорним бісером. Кучма висловив сподівання, що „попереду в Україні довгий шлях до своєї Праги, але наша держава твердо налаштована йти ним“.

48-річний Анатолій Кінах займав посаду прем'єр-міністра України з травня 2001 року. Віктор Янукович був головою Донецької облдержадміністрації з травня 1997 року, до цього протягом півроку був першим заступником донецького губернатора, раніше - його заступником з промисловості.

Фракції більшості, які проголосували за кандидатуру нового прем'єра, узгодили кандидатів на посади у коаліційному уряді з урахуванням квот. Отож уперше в новітній історії України Кабінет Міністрів формувався як коаліційний. Фракція СДПУ(о) отримала в уряді посаду віце-прем'єра з паливно-енергетичного комплексу. Цю посаду зайняв колишній міністр Віталій Гайдук. У фракції залишились посади міністра освіти - Василь

Крем'як, міністра праці і соціальної політики - Михайло Папієв, міністра транспорту - Григорій Кирпа. Указом глави держави першим віце-прем'єром та міністром фінансів призначено донецчанина Миколу Азарова за квотою фракції „Європейський вибір“. На посадах міністрів закордонних справ, внутрішніх справ, оборони й юстиції залишаються колишні керівники, відповідно Анатолій Зленко, Володимир Шкідченко, Юрій Смірнов й Олександр Лавринович. Фракція партій Промисловців і підприємців і „Трудова Україна“ на посаду міністра економіки висунули кандидатуру Валерія Хорошковського, на міністра промислової політики - діючого міністра Анатолія Мялици. Крім того, кандидат від фракції Дмитро Табачник зайняв посаду віце-прем'єра з гуманітарної політики. Фракція Народно-демократичної партії отримала посаду міністра екології, яку зайняв Василь Шевчук, і міністра культури - Юрій Богущкий. Указом президента Леоніда Кучми на посаді віце-прем'єра по АПК затверджений висуванець фракції аграріїв Іван Кириленко.

Янукович - одна з найбільш контрверсійних постатей української політики. У свідомості мільйонів українських громадян і закордонних оглядачів він тісно пов'язаний із кримінальними структурами. Дотепер група Януковича фактично домінувала в Донецьку і всьому Донбасі. З виступів Януковича в пресі відомо,

І свої обов'язки буду виконувати так, як у своєму житті це показував...

Підготував: Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

Президент України Кучма відправив у відставку уряд Анатолія Кінаха і запропонував Верховній Раді дати згоду на призначення прем'єр-міністром донецького губернатора Віктора Януковича. Його кандидатура в українському парламенті була підтримана 234 голосами (проти проголосували 3 депутата, інші не натискали кнопки взагалі). За Януковича у повному складі віддали голоси пропрезидентські фракції, член „Нашої України“ Олександр Омельченко та член фракції соціалістів Сергій Кірюянц, а також 12 із 16 позафракційних депутатів. Таким чином, десятим прем'єром України за часи незалежності став 52-річний Віктор Янукович.

що він не є прихильником політичних реформ, пропорційної системи виборів і переходу до парламентської республіки.

„Відбувся черговий етап перерозподілу країни між кланово-олігархічними угрупованнями“, - прокоментував лідер Соціалістичної фракції Олександр Мороз формування нового уряду. На думку Мороза, „під керівництвом президента три клани - київський, донецький та дніпропетровський - поглибили узгодження своїх інтересів“. „Президент та його команда відшліфовують олігархічну модель формування влади“, - наголосив він. Нові кадрові призначення в уряді свідчать про те, що „президентові не важливо, як вирішуються економічні, соціальні та політичні проблеми в Україні, - головне для нього забезпечити формування влади, котра своїм персональним складом і системою залежних взаємин забезпечить його та

його родину спокійним майбутнім“.

Лідер Комуністичної фракції Петро Симоненко наголосив, що представників кланів цікавлять не проблеми поліпшення ситуації в державі, а „саме закріплення становища“. Він нагадав, що наступний 2003 рік буде дуже складним для України, і, насамперед, це пов'язано з поверненням зовнішніх боргів, що серйозно ускладнить процес прийняття держбюджету. Лідер комуністів відзначив, що з весни 2003 року почнет боротьба між цими кланами за президентське крісло, і в результаті „постраждає народ“. На його думку, формування нового коаліційного уряду „є великою загрозою для України“.

Лідер фракції „Наша Україна“ Віктор Ющенко також вважає перспективи нового уряду недовговічними. „Атмосфера, як політична, так і економічна, є надзвичайно нестабільними, тому говорити про тривалу перспективу, мабуть, не варто“,

- сказав він. Лідер „Нашої України“ відзначив, що Кабмін на чолі з Януковичем сформували ті самі політичні сили, які не були підтримані виборцями на парламентських виборах цього року.

Однак президент Леонід Кучма заявив, що новий уряд країни буде „найбільш реформаторським за всі роки“. Він сказав, що зараз в Україні „стабільна політична система, побудована на противагах у відносинах між парламентом і урядом, сформована коаліція, є більшість, яка сформувала свій уряд“.

„Я налаштований працювати з цим парламентом, з усім його складом. Вважаю, що держава єдина, народ єдиний, і політики повинні працювати на цю державу і цей народ. Вдячний всім, хто мене підтримав. І свої обов'язки буду виконувати так, як у своєму житті це показував“, - сказав Янукович після обрання.

Москва починає розглядати Ющенка як ймовірного наступного українського Президента

Лідери російської парламентської фракції „Союз правих сил“ Борис Немцов та Ірина Хакамада зустрілися наприкінці жовтня з лідером української парламентської фракції блоку „Наша Україна“, експрем'єром Віктором Ющенком. У ході візиту Ющенко до Москви була досягнута домовленість про співпрацю цих двох прозахідних політичних сил. Ющенко з російськими правими обговорив проблему дострокового припинення повноважень українського президента Кучми. На думку лідерів СПС, він повинен обіймати свою посаду до кінця президентських повноважень - до осені 2004 року.

Підготував: Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

Лідер „Нашої України“ також відзначив, що основні політичні інститути повинні підписати документ, у якому була б знайдена формула стабільності. Лідер російських правих Немцов заявив, що Росія й Україна як вічні сусіди „повинні думати про взаємовідносини після 2004 року... Було би вкрай короткозорно не бачити того, що Кучма - президент, який відходить. Зі знаком плюс або мінус - це нехай вирішить народ, а Ющенко - один з реальних кандидатів на посаду глави держави на майбутніх президентських виборах“. Немцов і Хакамада відзначили, що Союз правих сил збирається сприяти контактам Ющенка з представниками кремлівської адміністрації. Найближчим часом буде підписано угоду про співробітництво Союзу правих сил і „Нашої України“. Разом з тим він підкреслив, що СПС не влаштує перебування в цьому блоці

українських націоналістів. Для підписання угоди про співпрацю між НУ та СПС лідери російських правих відвідали всередині листопада українську столицю. Тут Немцов та Хакамада ще раз заявили, що Ющенко - один з найвірогідніших президентів України після 2004 року. „Очевидно, що в 2004 році „Наша Україна“ виставить свого кандидата на президентських

Ющенко - один з реальних кандидатів на посаду глави держави на майбутніх президентських виборах.

виборах, і очевидно, що він має шанси перемогти, і очевидно, що його ім'я Віктор, а по-батькові - Андрійович“, - заявив лідер СПС Борис Немцов на прес-конференції у Києві. При цьому він уточнив, що це його „припущення“, яке може підтвердитися з точністю 99,9%. На думку Немцова, обмеживши політичні контакти тільки з „нинішньою адміністрацією“ в Україні, Росія може прийти до „непередбачуваних наслідків в майбутньому“. Ющенко на питання про плани балотуватися в президенти

заявив, що повинен ще пройти час, перш ніж задавати це питання і давати на нього відповідь. „Наша Україна“ і СПС підписали маніфест „Спільний погляд на стратегічний розвиток україно-російських відносин у контексті європейської інтеграції“.

Провідне київське Інтернет-видання „Українська правда“ відзначило, що Немцов і Хакамада не просто налагоджували контакти із симпатичним їм Ющенком. Вони робили довгострокову інвестицію в дружбу з майбутнім главою української держави, суміщаючи приємне спілкування з корисними контактами. Якщо для Ющенка все закінчиться благополучно, то роки через два київські контакти СПСівців будуть на вагу золота. Принаймні, запрошення на інавгурацію їм гарантовані. І Путін навряд чи пошле Чорномордїна домовлятися з новим українським президентом.

„Наша Україна“ знайшла в СПС, давньому партнері „Реформ і порядку“, ключ до підтримки в Росії. Тривалий час Ющенко не приділяв належної уваги північному сусіду, однак останнім часом змінив свою позицію. Ющенко нагороджує капітал підтримки перед президентською кампанією. Розповіді про антиросійські погляди „Нашої України“ були опудалом для українського електорату.

Ще один бонус дружби Ющенка з Немцовим-Хакамадою - „Нашій Україні“ набагато простіше буде просуватися і на російському ринку. „Є в Росії міф, що Ющенко проти створення газового консорціуму. Це неправда. Спільна позиція СПС і „Нашої України“ полягає в тому, що має бути створений консорціум, і складатися з трьох засновників. Процес повинен бути прозорим і публічним. Ось у чому правда, однак не всі її хочуть чути в Росії“, - зазначив Немцов у Києві.

І це - тільки один зі стереотипів про Ющенка. Є ще про російську мову, про реабілітацію дивізії СС „Галичина“, про американську дружину, яка невпинно передає шифровки до ЦРУ... Поруч же із ліберальними лідерами тепер йому має бути простіше. У СПС є фракція у Держдумі - хоча й не найчисельніша. Перевіркою ваги Союзу правих сил у політиці Росії і Немцова усередині партії стануть вибори до Держдуми, які відбудуться в грудні 2003 року.

А впливова російська газета „КоммерсантЪ“ відзначила, що у найближчому майбутньому Київ для зустрічі з Віктором Ющенком як вірогідним переможцем президентських виборів-2004 відвідає представник адміністрації Путіна. „В оточенні Бориса Немцова не приховували, що контакти з лідером блоку „Наша Україна“ керівництво СПС активно розвиває якщо не з подачі, то, принаймні, з відома Кремля“, - пише газета. Така форма спілкування з фаворитом майбутньої президентської гонки в Україні для Кремля, на думку видання,

Ще один бонус дружби Ющенка з Немцовим-Хакамадою - „Нашій Україні“ набагато простіше буде просуватися і на російському ринку.

„вельми зручна“. „Адже різкий поворот у політиці Москви у бік противників нинішнього українського президента був би надто негативно сприйнятий Кучмою. У цій ситуації Москва вирішила, не псуєчи відносин з нинішнім президентом, налагодити їх з його найбільш вірогідним наступником“, - пише „Ъ“.

Ющенко ініціює створення українсько-польської Міжпарламентської асамблеї

Лідер парламентського блоку „Наша Україна“ Віктор Ющенко повідомив про ініціативу створити українсько-польську Міжпарламентську асамблею. „Якщо вона буде створена, це дозволить налагодити постійний системний діалог між парламентами двох країн“, - заявив він в інтерв'ю польському радію.

„Ми вітаємо кроки, що йдуть у контексті європейської спрямованості України. Те, що нині відбувається в Празі - одна з гарних послуг Україні, демонстрація того, що світ дивиться на нашу державу вибірково. В Україні є здорові демократичні сили, що розуміють європейські традиції і прагнуть до них, і світ про це знає“, - сказав Віктор Ющенко.

Лідер УРП „Собор“ Анатолій Матвієнко зустрівся з керівництвом Об'єднання українців Польщі. Під час бесіди зачіпалися головні проблеми, які стоять перед польською громадою. Зокрема, на зустрічі підкреслювалося, що українцям- мешканцям Польщі не вистачає уваги до себе з боку керівництва України, хоча зі своєї сторони Об'єднання вносить вклад у зміцнення українсько-польських взаємин. „Декларування себе українцем під час перепису вимагало мужності“, - кажуть лідери польських українців.

Тривогу в керівників Об'єднання українців викликають можливі наслідки минулого перепису населення в Польщі, де, за деякими даними, проживає 200-300 тисяч громадян українського походження. Керівництво Об'єднання вважає тривожним факт, що формальне число українців, зафіксоване переписом, може скласти ледь 30 тисяч. Як відзначив Анатолій Матвієнко, якби українське керівництво реальне піклувалося про своїх співвітчизників, то людей української національності

в Польщі могло б набратися сьогодні понад мільйон осіб.

Серед головних побажань української громади в Польщі - відкриття українського культурного центру у Варшаві і нагородження українськими урядовими нагородами тих польських діячів, що зробили великий внесок у зміцнення українсько-польських взаємин. Ці побажання були сформульовані у окремому зверненні до українського уряду і передані Надзвичайному і Повноважному Послу України в Польщі Олександру Миконенкові.

ол

▣ З десяти українців двоє вважають себе багатими

79% українців вважають себе бідними, свідчать результати другого раунду вибіркового соціально-демографічного дослідження „Базова захищеність населення України“, проведеного Міжнародною організацією праці і Державним комітетом статистики.

За результатами дослідження, більше половини населення України мають щомісячний дохід нижчий за 300 грн. На думку респондентів, мінімальний середньомісячний дохід на одного члена

сім'ї, який гарантував би нормальне існування, має дорівнювати 510 грн., що більш як у чотири рази перевищує офіційно встановлену межу малообезпеченості та в 1,6 рази - прожитковий мінімум.

Під час дослідження було також виявлено те, що жінки, в середньому, отримують зарплату на 36% меншу, ніж чоловіки. Дослідження охопило 9400 домогосподарств.

ред

▣ Мельниченко: 'Хто є хто на дивані Президента Кучми'

Колишній офіцер президентської охорони Микола Мельниченко випустив книгу із назвою „Хто є хто на дивані Президента Кучми“, до якої ввійшли розшифровки зроблених ним записів розмов Леоніда Кучми з високопосадовими особами України.

У вступному слові Мельниченко заявляє, що йому нелегко було прийняти рішення про запис розмов Леоніда Кучми, і зробив він це після того, як побачив низький інтелектуальний рівень вищого керівництва країни.

„Лексикон й інтереси наших чиновників були аналогічні бандитському. „Наїзди“, „розборки“, „бабло“, „замочити“, „опустити“, „кинути“ - це найбільш прийнятні висловлення з потоку нецензурної лайки, - сказано в книзі. - Це було потрясіння“.

Мельниченко також стверджує, що записувати розмови Леоніда Кучми було легко через погану організацію охорони першої особи держави.

„Охорона була настільки безладною, що під диваном Кучми можна було сховати, умовно кажучи, не тільки диктофон, а, думаю, музичний центр“, - зазначає Мельниченко в книзі.

Колишній майор президентської охорони Микола Мельниченко оприлюднив наприкінці 2000 року записи розмов, нібито зроблені у кабінеті Президента, обвинувативши Леоніда Кучму у низку вищих державних чиновників у корупції, фальсифікації президентських виборів 1999 року й інших тяжких злочинах. Леонід Кучма визнав факт прослуховування, але стверджує, що півки сфальсифіковані.

кор

ред

▣ Київське метро модернізується

У грудні на Печерсько-Червоноармійській лінії київського метро було запущено новий модернізований електропоїзд, складений на базі метрополітену столиці. Як передала „Інтерфакс-Україна“, новий поїзд є більш комфортабельним, він устаткований асинхронним приводом і комп'ютерною системою управління.

Поїзд з 5 вагонів складений на спільному підприємстві „Метровагон-сервіс“, створеному Київським метрополітеном за участю Санкт-Петербурзького вагонобудівного заводу і московських підприємств. Вартість

нового поїзда становить 3,5 млн доларів, що значно нижче від закордонних аналогів. Київський метрополітен також налагодив випуск власних вагонів, частка комплектувальних українських виробників у яких складає більше 30%. На сьогодні вже складено 30 вагонів, які зараз експлуатуються. До 2007 року в Києві планується ввести в дію 8 нових станцій метрополітену, унаслідок чого довжина ліній столичного метро збільшиться на 13 кілометрів. За словами першого заступника начальника комунального підприємства „Київський метрополітен“ Сергія Зорика, дві станції Святошинсько-Броварської лінії - „Проспект Перемоги“ і „Проспект Паладіна“ - планується ввести в експлуатацію вже в першому півріччі 2003 року.

Посольство ЧР інформує

Інформація для іноземців, які народилися на території України

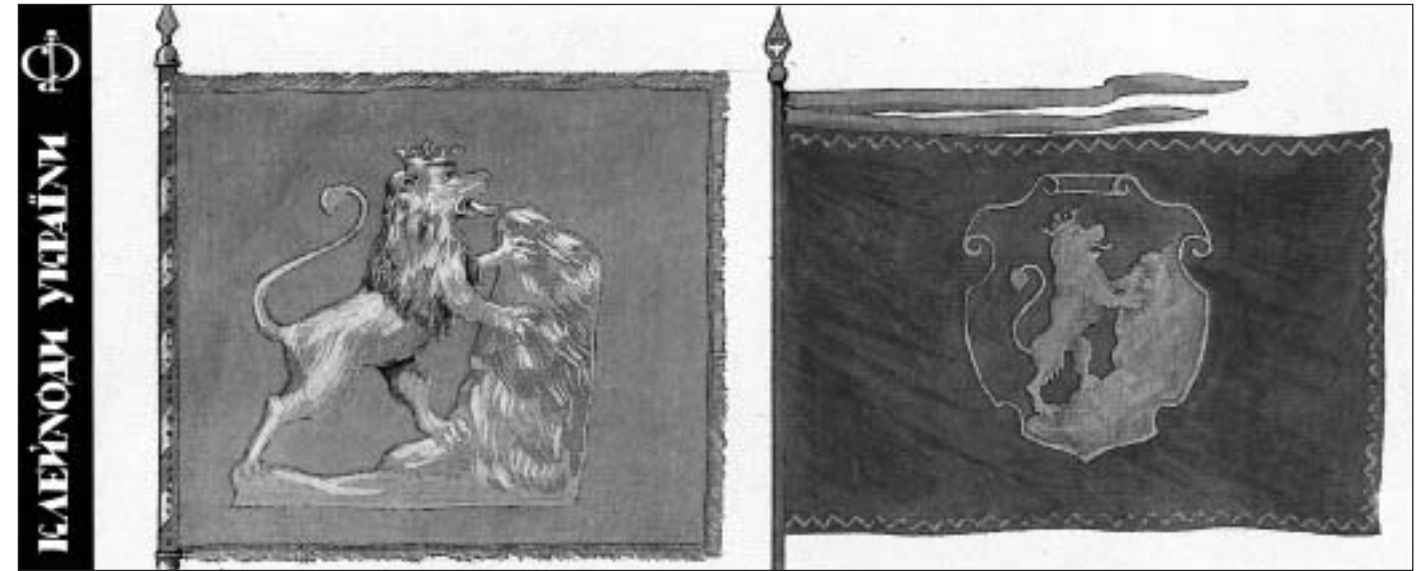
За ініціативою Міністерства закордонних справ України Кабінетом Міністрів України 9 серпня 2001 р. прийнято постанову №1003 „Про внесення змін до правил оформлення візових документів для в'їзду в Україну“, якою суттєво спрощується порядок

в'їзду в Україну осіб українського походження. До „Правил оформлення візових документів для в'їзду в Україну“, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 20 лютого 1999 р. № 227, внесено такі зміни:

Іноземці українського походження

(народжені на території України) мають право на оформлення багаторазової (терміном на 5 років) візи для в'їзду в Україну на підставі свідоцтва про народження. Консульський збір за оформлення такої візи складає 4 000 крон чеських.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ГЕРБ 1848 р. НА ЗНАМЕНАХ „НАРОДНОЇ ГВАРДІЇ“

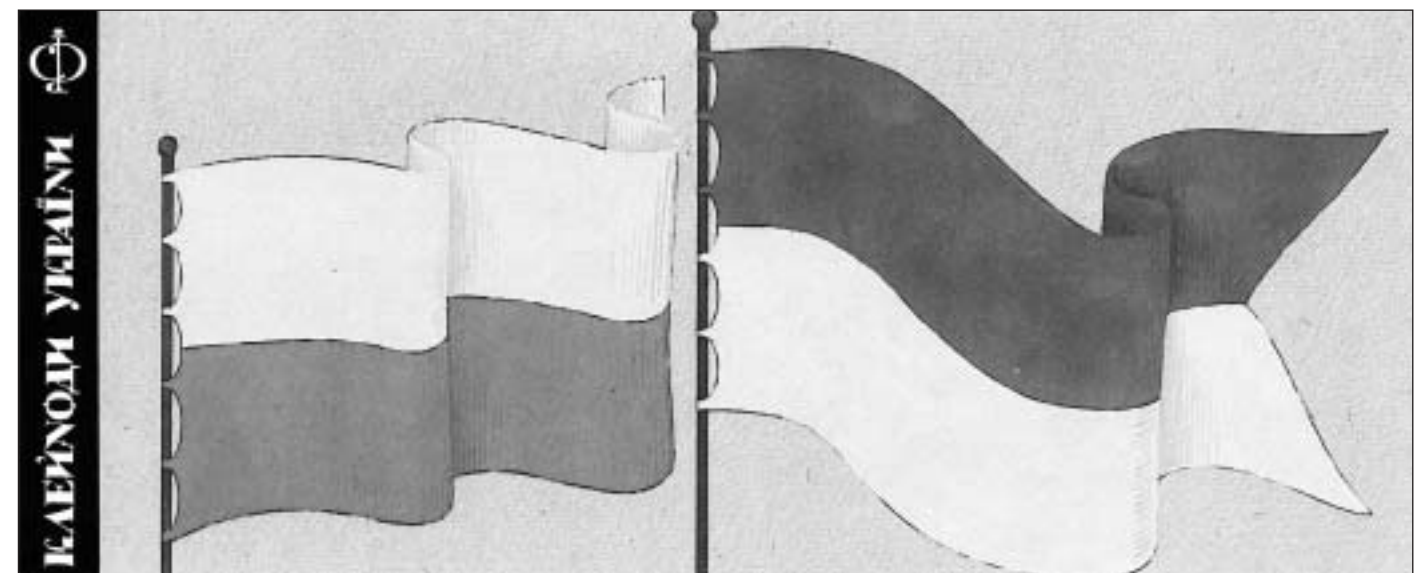

Під впливом революції в Австро-Угорщині 2 травня 1848 року у Львові постала Головна Руська рада. Очоливши національно-визвольний рух українського населення Галичини, Головна Руська рада прибрала староновий герб галицьких князів, а пізніше – Руського воєводства – золотого лева на блакитному тлі. Герб було подано у часописі „Зоря Галицька“ 27 червня 1848 р. В інструкції Головної Руської ради (вересень 1848 р.) щодо

формування загонів української національної гвардії описано: „...прапор народний – синя хуста, з руським львом по одному боці й образом патрона громади по другім, а в горі на дереві – цісарський орел“. Саме такі знамена мали загони у Бережанах і Яворові.

Прапори загонів „руської гвардії“ з Яворова (1) та Бережан (2)

ПРАПОРИ ЖОВТО-БЛАКИТНИЙ І СИНЬО-ЖОВТИЙ

Знамена з левом були досить складні для виконання. Масовим символом став прапор, що мав дві смуги „руських національних красок“, тобто барв герба. За традицією він мав бути жовто-блакитним: угорі – жовтий (золотий) колір знака – лева, внизу – блакитний колір гербового щита. Можливо, під впливом чорно-жовтого прапора Габсбургів або через те, що при описі герба першим називають колір саме щита, в Західній Україні зустрічався також прапор з оберненим розташуванням смуг (синьо-жовтий).

У геральдиці лазурова (блакитна) барва втілює чесність, вірність, бездоганність, а також пов'язана з небом, повітрям.

Золото уособлює могутність, силу, багатство, постійність, шляхетність, віру, справедливість, милосердя, окрім того, символізує сонце.

Після революції 1905 року в Східній Україні гостро постало питання про надання синьо-жовтому прапору загальнонаціонального значення. Це потребувало нових національних тлумачень. Так виникла думка, що кольори прапора мають відбивати блакитне небо над золотими ланами пшениці. Тому багато прихильників здобув саме блакитно-жовтий варіант полотнища.

VI нарада голів організацій-членів ЕКУ в Афінах • Громада Греції • В Нью-Йорку вшановують пам'ять жертв Українського голодомору • Австралія: книжки для шкіл в Україні • VIII Конгрес СКУ • Українці в Польщі • Ювілейне відзначення УПА

VI нарада голів організацій-членів ЕКУ в Афінах

26-28 жовтня ц.р. в Афінах (Греція) відбулася нарада голів організацій-членів Європейського Конгресу Українців з усіх держав-членів ЕКУ були присутніми представники 10-ти із них, троє держав було заступлено переданими голосами.

Європейську нараду збагатили своєю присутністю Президент Світового Конгресу Українців, д-р Аскольд Лозинський, генеральний Консул України в Греції пан С.Альошин та Президент Грецько-Української торговельної палати, пан Я.Поліхронопулос.

26 жовтня в готелі „Александрос“ в Афінах голова ЕКУ мгр. Левко Довгович привітав запрошених грецьких та українських гостей, присутніх делегатів організацій-членів ЕКУ, та офіційно відкрив VI Нараду ЕКУ.

Опісля було вшановано пам'ять пана Володимира Серкіза (Польща), пані Єви Грігаші (Угорщина), пана Корнелія Регуша (Румунія) та всіх неназваних провідних громадських діячів, працівників у системі ЕКУ, які відійшли у вічність від часу Х З'їзду ЕКУ в Будапешті.

Після усних привітань від генерального Консула України в Греції, Президента Грецько-Української торговельної палати та зачитання писемних привітань від організацій-членів ЕКУ - громади українців у Литві та Об'єднання українців у Польщі, розпочалися вирішувати всі справи в

пропонованому денному порядку, який став затвердженим.

Перед закриттям VI Наради ЕКУ були прийняті й затверджені такі постанови:

- 1) провести відповідні заходи для пояснення історичної правди про „Голодомор 1932-1933 рр.“ як про один з найжахливіших актів геноциду в історії людства;
- 2) звернутися листом до Президента України, Кабінету Міністрів, Верховної Ради та урядів окремих країн, які посередньо представлені членами ЕКУ, з проханням уможливити доступ усім науковцям, історикам, дослідникам з України та з цілого світу до заборонених архівних матеріалів та документів стосовно великого „Голодомору“;
- 3) з нагоди 350-річчя Переяславської Ради-Угоди провести на теренах своєї дії відповідні заходи для висвітлення історичної правди про подію, яка остаточно довела до спотворення історії України та поневолення українського народу.
- 4) простежити, чому Постанова № 1003 Кабінету Міністрів України „Про

- внесення змін до Правил оформлення візових документів для в'їзду в Україну“ з 9 серпня 2001 р. не впроваджується з передбаченими пільгами для провідних діячів з українського суспільно-громадського сектору поза межами України.
- 5) VI Нарада ЕКУ доручає Богданові Райчинцю (Чехія) скликати до лютого 2003-го року засідання Молодіжної Координаційної Ради при ЕКУ (яка була створена в Будапешті в 1999-му році) з метою обговорити її дальшу діяльність.
- 6) VI Нарада ЕКУ підтримує проведення VIII Світового Конгресу Українців в Україні і закликає всіх членів ЕКУ взяти активну участь у його роботі.
- 7) VI Нарада ЕКУ доручає Секретаріатові ЕКУ та всім складовим організаціям-членам вислати листи до Верховної Ради України у справі остаточного визнання ООН-УПА воюючою стороною в боях за волю України.
- 8) VI Нарада ЕКУ стверджує, що всі положення у попередніх Резолюціях залишаються в силі.

(закінчення, початок див. „Хроніка громади“)

ЕКУ представляє громади таких держав:

Бельгії, Боснії, Болгарії, Великої Британії, Греції, Данії, Іспанії, Естонії, Латвії, Литви, Німеччині, Польщі, Румунії, Словаччині, Угорщині, Франції, Хорватії, Чехії, Швеції, Югославії

Інформації про діяльність ЕКУ Ви можете знайти на сторінках:

www.ukrajinci.hu/EKU.htm

Греція

Громада Греції

Українців у Греції, за неофіційними даними, майже 100 000. Проблеми неофіційних заробітчан дуже подібні до проблем українців-заробітчан, проживаючих на території Чеської Республіки; - нелегальні заробітки, проблеми зі страхуванням, проституція. Заробітчани, люди другої якості, за яких Грецькій державі нічого турбуватися а Україні вони непотрібні.

Все ж таки живуть у Греції люди, яким не байдужа доля українських заробітчан, української культури і громадського життя за кордоном. Між них належить Пані Галина Маслюк, працююча і енергійна жінка, яка очолила українську громаду в Греції чи, як не дивно, президент Грецько-Української торговельної палати, пан Я.Поліхронопулос, який став головним спонсором VI наради ЕКУ. Пан Поліхронопулос активно співпрацює з українським осередком в Афінах, і як сам сказав: „Мої предки напевно українці, бо як інакше пояснити мої надзвичайні симпатії до українців“.

США

В Нью-Йорку вшановують пам'ять жертв Українського голодомору

16 листопада в Нью-Йорку за участю Постійного представника України при ООН, Посла Валерія Кучинського і Посла України у США Костянтина Грищенка відбулися урочисті жалобні заходи у зв'язку з 69-ю річницею голодомору в Україні в 1932-33 роках.

У центральному храмі Манхеттена - Соборі Святого Патрика було організовано поминальну службу, яку спільно відправили Глава Української Греко-Католицької Церкви, Кардинал Любомир Гузар, Архієпископ Української Православної Церкви у США Антоній і Єпископ УГКЦ Василь Лостин.

До учасників зустрічі з особистим посланням звернувся Президент США Джордж Буш, який підкреслив, що „приєднується до народу України і американців українського походження у вшануванні пам'яті жертв цієї жахливої сторінки історії“. Цього ж дня в Українському Конгресовому Комітеті Америки у ході прес-конференції для українських і світових засобів масової інформації було повідомлено про ініціативу зведення у Вашингтоні пам'ятника жертвам Українського голодомору.

Виступаючи перед учасниками зібрання, Посол Валерій Кучинський наголосив, що злочин, вчинений проти Українського народу у 1932-33 роках, вимагає широкого міжнародного засудження.

Нещодавно, вперше в історії ООН, Україна нагадала про пережитий терор голодом на офіційному засіданні Ради Безпеки. Актом геноциду проти Української нації назвав голодомор Міністр закордонних справ Анатолій Зленко у своєму останньому виступі у ході 57-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у вересні ц.р.

Нині Українська делегація в ООН працює над тим, щоб 70-річниця Українського голокосту була наступного року пошанована Генеральною Асамблеєю.

Австралія

Видавництво „РІДНА МОВА“ видасть книжки для шкіл в Україні

Австралійсько-українське видавництво „Рідна мова“ сподівається видати 50,000 українсько-англійських та англійсько-українських словників, а також 40,000 книжок для читання (Буквар, Рідне слово, Волошки та Рідний край) для учнів в Україні. Приблизна вартість цих книжок 400,000 ам. дол. Бажаючи скласти пожертви, або одержати додаткову інформацію, просимо контактуватися за адресою видавництва „Рідна мова“: dejko@ridnamova.com.

VIII КОНГРЕС СКУ

Наступний VIII Конгрес СКУ остаточно заплановано провести в Києві з 18 по 21 серпня 2003 р.

Під час VIII конгресу СКУ буде відкрито у Києві пам'ятник жертвам Голодомору 1932-33рр. від діаспори, кошт якого оцінюється на 150,000 ам. дол. СКУ вже отримав усний дозвіл від адміністрації міста Києва, а також три пропозиції місця для встановлення пам'ятника.

ЗУСТРІЧ ПРЕЗИДЕНТА СКУ З ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ УКРАЇНИ

29 жовтня цього року Президент СКУ д-р Аскольда Лозинський зустрівся з прем'єр-міністром України Анатолієм Кінахом у Кабінеті Міністрів у Києві. На зустрічі обговорювалися питання участі діаспори у відзначенні річниці Великого Голодомору в Україні, закону про статус закордонного українця, фондів для програми „Діаспора - 2005“, VIII Конгрес СКУ та імідж України у світі. Кабінет Міністрів представить усі проекти Верховній Раді.

РІЗДВЯНІ ВІТАННЯ

Свята Різдва Христового та Нового Року - це Свята радості, єднання та жертвенності і час на аналіз минулого. Минулий рік був сповнений не тільки щастям, за яке ми дякуємо нашому Господеві Ісусові Христові, але деколи і розчаруванням та смутком, які повинні бути для нас спонукою до ще кращої праці в майбутньому. Нехай наступаючий Новий Рік надасть нам можливість переосмислити себе та посвятити свої діяння на благо нашого українського народу. З нагоди Свят Різдва Христового та Нового Року Президія СКУ пересилає найщиріші вітання всім українцям в Україні та в діаспорі, нашим духовним провідникам від патріархів до священників та їх помічників, нашим політичним та культурним провідникам та всім людям на Землі. Нехай народження Божого Дитятка буде для нас світанком нового дня - кращого за попередній і допоможе нам стати кращими Божими дітьми та більше любити один одного.

ХРИСТОС РОДИВСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

Президія СКУ

Польща

Українці в Польщі вимагають відшкодування за акцію „ВІСЛА“

Об'єднання Українців у Польщі виготовило заяву з приводу 55 річниці горезвісної акції „Вісла“. У заяві піднесено чотири питання: в зв'язку з розсіянням, українці в Польщі не можуть використати переваги виборчих комітетів національних меншин, які забезпечуються польським законом про вибори; про необхідність у створенні українського культурного центру (яке нещодавно Міністерство Культури Польщі відкинуло, незважаючи на прохання української громади); про останній перепис населення який був невдалий, з огляду на невідповідне опитування відносно рубрики „Національність“; та про незадовільний доступ української громади до засобів масової інформації.

Велика Британія

60-ліття УПА Ювілейне відзначення Української Повстанської Армії

Ювілейне відзначення УПА у Великобританії відбулося 21 вересня в Лондоні. Святкування підготував крайовий громадський комітет. Святкова програма почалася соборним молитовним відкриттям та відспіванням пісні „О Україно, о люба ненько!“ Вступне слово зачитав колишній воїн УПА, Петро Дюк. Присутні вшанували однохвилинною мовчанкою пам'ять усіх, хто віддав життя за волю, свободу й державність України. Після багатого програми, у якій взяли участь артисти з України та Великобританії, свято офіційно закінчилось. Присутні віддали честь Україні гімном „Ще не вмерла Україна!“.

ред

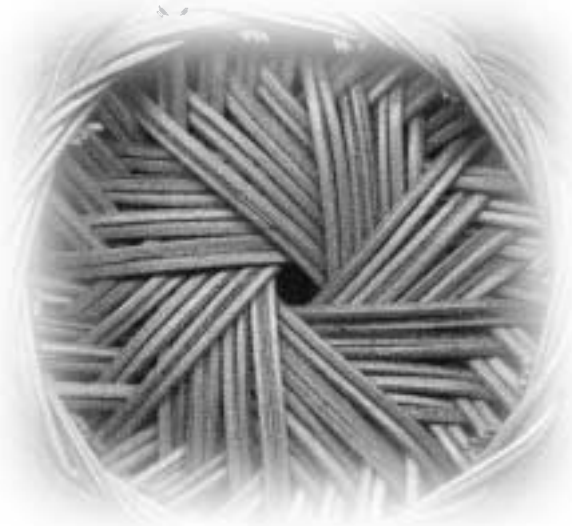
Українському гаю

3 грудня 2002 року Надзвичайний і Повноважний Посол України в Чеській Республіці Пан Сергій Устич засадив 11-те деревце в празькому „Українському гаю“.

Рік тому Українська ініціатива в ЧР під час святкування XX-ої річниці Незалежності України засадила 10 деревцят поблизу вул.Українська в Празі. Деревса садили представники Уряду ЧР та преставники національних меншин головного міста Праги.

Виконавчий Провід УІЧР вирішив продовжувати в цій символічній висадці і в наступних роках, але другу десятку вже садитимуть українські політичні та культурні діячі та представники української діаспори, які завітають у Прагу.

Під синьою фляжкою • Трипілля в ЮНЕСКО • Ельдорадо Піккардійської Терції • книга: Україна ХХ століття” • Війна. Український рахунок • Вимираючи - співати!

Львів і його славні кав'ярні

Під синьою фляжкою

Чи бачив повесний Львів щось оригінальніше від цієї кнайпи. Хто зна. Мабуть, таки не бачив. І штука навіть не в інтер'єрі. І не в дивацькому меню. І навіть не в тому, що у цій кнайпі полюбляють збиратися галицькі сепаратисти. Річ у тім, що синя атмосфера цієї кав'ярні проломилася добрячу дзюру до тих мрійливо-романтичних часів, за котрими шкодує кожен порядний галичанин. До часів бабці-Австрії.

Що ж, кінець ХХ століття став часом, коли Леопільта стало повертати собі стару-добру славу кавної столиці. Принаймні на теренах України кращої кави, ніж у Львові годі знайти. Львівські ж кнайпи протягом останніх кількох років стали з'являтися як гриби після дощу. Вже нині кожен зможе знайти собі щось до смаку. І в плані інтер'єру, і в плані поїсти-попити.

Чим же мусить виділятися сучасна львівська кнайпа, щоби не втопитися у морі собі подібних? Чого ще шукають нинішні кавомани, гурмани, пивомани або просто шанувальники потриндіти у приємному товаристві? І чи шукають взагалі? На всі ці питання відповідь є одна: шукали. А якщо ще хтось шукає і нині — проблема в нього одна: “Під синьою фляжкою” йому просто забракло місця.

Хоча, знаєте, все ж таки залишається категорія людей, котрі шукатимуть собі іншого місця. Це ті, хто не любить жодних згадок про Австро-Угорську імперію, ті, хто любить співати “Как упаїтельни в Расії вечера”, ті, кому по барабану, яку каву пити, ті, чиєму серцю Галичина так само близька, як дідькові ладан.

Що й казати, “Під синьою фляжкою” — клубова кнайпа. Така, якими були старі галицькі кнайпи, де кожен знав усіх постійних відвідувачів, бо й сам таким був. Це кнайпа з чудернацькими переписами страв і картою вин, котрій позаздрила б більшість солідних ресторанів. Це місце, де можна поласувати старими мандиґалками, попити доброго чеського (і не тільки!) пива, добре і смачно попоїсти, але вся штука не в тому. “Фляжка” — це передусім кав'ярня. Милій галицькому серцеві напій готується тут у такий спосіб, як це було звично за часів бабці-Австрії.

До речі, в меню “Фляжки” страви та напої традиційні для різних куточків Австро-Угорської імперії. Тут і молдавський шмурдяк і цісарський сирник. Шнапс і пиво “Золотий фазан”. Тут попри столи та стільці початку минулого століття стоїть стара “буржуйка”, солідна і, як належить, усім “буржуйкам”, пузата. Тут, просто кажучи, зібрали все, чого так бракувало галицьким кнайпам.

Що ж, нічого дивного немає в тому,

що вже нині закапелок з вулиці Руської, акурат біля галереї “Гердан”, із синьопляшкатым прапором над брамою стане культовою місциною у галицькій свідомості.

Поступ

▣ Презентації

Грайте сурми, бийте бубни! Велика радість для Львова!

Щойно вийшов у світ компакт-диск “Тільки в Львові” зі львівськими батярськими піснями у виконанні славного львівського батяра Віктора Морозова і за українською редакцією Юрка Винничука.

У п'ятницю 22 листопада в “Українській книгарні” Віктор Морозів підписував компакт-диски, а також книги у своїх перекладах — Пауля Коелья і тої цьоці, жи про Гаруся Поттера нашкробала.

Там також ся крутив і Винничук, бо тоті батярські пісні походять з його книги “Кнайпи Львова”.

Юзю Обсерватор

Всі українські редакції текстів: Юрій Винничук, крім “Тільки в Львові”: Богдан Стельмах

▣ Піккардійська Терція та їх “Ельдорадо”

Львівська вокальна формація “Піккардійська Терція” до 10-й річниці з дня свого народження закінчила роботу на львівській студії “Мелос” над третім альбомом - “Ельдорадо”.

Альбом включає знайомі шанувальникам формації пісні “Загадкова”, “Весільний Марш” (твір покійного львівського композитора Ігоря Білозіра) та “Попурі # 3” - пісня, що виконується в концертних вже понад 2 роки.

Решта пісень, що увійшли до цього альбому, є абсолютно новими.

ред

Видавничий дім Альтернатива представляє

**В.Литвин, В.Смолій, М.Шпаковатий:
“Україна: ХХ століття”,
2002, 2 томи, 1880 стор.**

Кожне століття у більш ніж тисячолітній історії нашої держави має свій неповторний вигляд. У кожному — трагізм і велич, горе і радість, утрати і досягнення. ХХ століття відрізняється від попередніх особливим динамізмом, масштабом подій і якістю змін. Воно бурено пронеслося над усім Європейським континентом. То був вік “війн і різанин” (Рене Дюмон); “найшаленіше століття за всю історію людства” (Вільгельм Голдінг); епоха, яка “зруйнувала всі ілюзії” (Егуді Менугін), але спромоглася на “здобуття прав жінкам після віків гноблення” (Ріта Леві Монтальчіні).

Усі історичні зміни ХХ-го століття не оминули українських земель. Інакше не могло бути в країні, розташованій у самому центрі Європи. Автори двотомного видання “Україна: ХХ століття” ставили собі на меті дослідити й панорамно відобразити всі ті глибокі й неоднозначні процеси, які тривали на українських теренах за останнє століття. Двотомник складається з десяти розділів, які характеризують певні етапи вітчизняної історії ХХ століття, включаючи періоди національної революції (1917-20 рр.) і радянської модернізації до другої світової війни; розгляд післявоєнних часів описує роки сталінізації і загострення системної радянської кризи, а також шлях і утвердження незалежної держави.

“Україна: ХХ століття” — це своєрідна синтетична, енциклопедично-довідкова й водночас публіцистична праця. Різномісність подачі матеріалу, аналітика, історіографія, хроніка, естетика, публіцистика — все це значною мірою дозволяє говорити

про цілісність і завершеність історичної картини України минулого століття. Текстовий виклад доповнено ілюстраціями (близько 3500 фото) та графічними вставками (близько 500), коротким хронологічним викладом найважливіших подій (близько 3000 позицій), окремими згадками про історичних діячів (близько

**УКРАЇНА:
XX
СТОЛІТТЯ**

2500 персоналій) та цитатами видатних вітчизняних і зарубіжних діячів, які стосуються того чи іншого періоду української історії минулого століття (160).

До зацікавленості масштабною працею “Україна: ХХ століття” причетний ще один вагомий аргумент. Її авторам вдалось вивести оповідь за рамки традиційного академічного подання матеріалу та надати творові публіцистичного звучання у сенсі наближеності до розповіді, особистісного авторського втручання у матеріал і переживання подій.

ПІК

Війна.

Український рахунок

ТРК «Студія 1+1», показала 30 хвилинний документальний фільм з дев'яти серійного циклу під назвою «Війна. Український рахунок», який став — більше ніж просто кінематографічною подією. Автор і режисер цієї картини, відомий український документаліст Сергій Буковський, роботи якого увінчані багатьма престижними міжнародними нагородами.

Чим цей документальний фільм цікавий? Може перший раз в історії намагається автор подивитися на проблему Другої світової війни об'єктивним способом і оцінити її без емоцій. Режисер не приймає нічий бік, але співчуває всім, намагається кожного зрозуміти і дає висловитися всім — бійцям Української Повстанської Армії, ветеранам війни з радянського боку, активістам продрозкладок, родичам тих, кого вже не має в живих.

«Кожен, від солдата до бойового генерала — герой-протагоніст, кожен робить необхідний вибір у неможливих обставинах. Такі солдати дивізії «Галичина», геть зовсім молоді легіні, відчайдушні студенти-романтики, яких, трохи навчивши, кинули на вістря атак Першого українського фронту — проти своїх же співвітчизників. Такі ж «чорносорочечники» — хлопці зі звільнених територій, мобілізовані для потреб радянських військ, які були зовсім не навчені і тому поголовно загинули в перших же боях. Такі ж і воїни УПА, що вступали в безнадійну боротьбу з військовими армадами спочатку фашистської Німеччини, а потім і сталінського СРСР. Свою ціну заплатили і генерал Ватутін, який звільнив Київ, і загинув при мовчазному потуранні партійної верхівки, і легендарний командир УПА Шухевич, і Ковпак — символ червоного партизанства, який програв свою головну битву...

У кожного була своя війна. А рахунок — один на всіх. Страшний рахунок, який заплатила Україна. Мільйони загиблих і покалічених, — фізично та духовно.» — пише Дмитро ДЕСЯТЕРИК, «День»

Минуле століття принесло із собою чи ненайбільшу кількість диктаторів та їхніх слугів, які нехтували правдою, людським життям і підживлювали свої комплекси перекручуванням історії. Ще декілька років тому було все ясно. Були герої і зрадники, правда і неправда, переможці і переможені. Сьогодні вже не так просто. Здається, що може існувати декілька правд і тільки від нас, рівня наших знань, толеранції та людяності залежить як до цього поставимось.

за інф.укр.преси

«У часи марнослів'я й переможних реляцій більшість із них (героїв картини) гірко мовчали... Можливо, тому, що їхня правда про ту війну — страшна, іноді жорстока. Не всі зрозуміють і приймуть її. Ми виклали лише факти та прагнули з'ясувати, що було за ними. Без них рахунок — неповний і правда залишається напівправдою»

Сергій Буковський

Вимираючи - співати!

Україно-польський проект „без кордонів“ своєрідним зібранням „живих“ зразків пісенної культури кількох етносів Карпатського регіону у виконанні незрячих музикантів капели „Древетня“ з Любліна, львівського фольклорного тріо „Коралі“ та „людини-оркестру“ Мирона Блощичака представляв нещодавно двогодинною забавою у приміщенні театру ім. Заньковецької легенда лемківських фестивалів, „рафінований лемко“ і неперевершений актор розмовного жанру Василь Шкимба, частуючи всіх охочих не тільки бадьорим жартом, а й не менш міцною шкимбівкою та чудодійною вівсяною киселицею.

Прикро, але гірські терени вже не годні зберігати в первісному вигляді не тільки матеріальну, а й духовну культуру лемківських, гуральських, бойківських, русинських традицій. А така етнічна група, як лемки, на думку організатора „Ритмів Бескидів“ Олега Дзями, взагалі опинилася перед загрозою фізичного і морального вимирання.

Протистояти цим процесам може популяризація як мистецтва автентичного виконання, так і естрадного. Досліджуючи традиції карпатських народностей, цей син депортованих в Україну лемків, упродовж кількох років не тільки брав участь у фестивалях „Лемківські русалії“ та „Лемківська ватра“, а й записав і видав два роки тому компакт-диск та кліп концертної програми виконавиці

лемківських співанок Аннички. Тепер же задумав долучитися до започаткування, окрім „Ритмів Бескидів“, ще й щорічного фестивалю релігійних свят „Галиція-Галичина“ під патронатом Краківської та Львівської купецьких конгрегацій. „В Україні такі акції — некомерційні. Невідомо, чи „Ритми Бескидів“ узагалі би відбулися, коли б не спонсорська допомога таких фірм, як „Європласт“ із Польщі та „Комфорт-сервіс“ зі Львова. Натомість у Польщі багато молодіжних фолькових колективів розвиваються завдяки активному концертуванню саме з фольковим репертуаром“, - пояснив своє занепокоєння Олег Дзяма, який планує наступну концертну акцію провести у Кракові на Різдво.

З його баченням цілком погоджується молода лемкиня Евеліна Грабан - енергійна вокалістка капели „Древетня“: „Таких колективів, як наша капела, у Польщі є доволі багато, вони щорічно випускають CD. Від 1997 року ми, співаючи не тільки слов'янський фольк, випустили три альбоми, а нещодавно записали новий CD з малознаними різдвяними колядами, бо хочемо зробити справжній фольковий бум у молодіжному середовищі. Цікаво, що у вас чогось подібного немає. Наприклад, у Польщі є два грандіозні міжнародні фестивалі, але з України на них ніхто не приїжджає! Невже нема кому?“

До речі, як це не дивно, але саме через багатоголосся українських пісень ми прийшли до захоплення і своїм фольком, ініціювавши перший у нашій країні міжнародний фольк-фестиваль слов'янських колядувань Coledowe gody z Folkowej Zagrody. Можливо, за нашим прикладом подібний рух до своїх джерел розпочнеться і в середовищі українських рок-музикантів. Принаймні, нам би того дуже хотілося. Бо було б із ким переспівуватися через Карпати“.

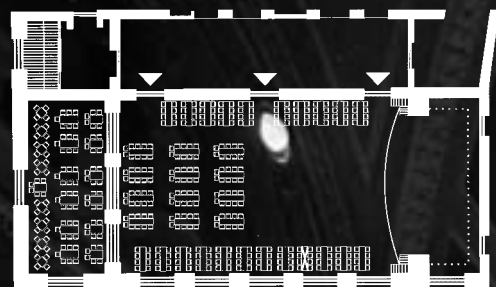
Єва Збарзька

Трипілля в ЮНЕСКО

Заповідник „Трипілля“ (село Трипілля Київської області) можуть внести до списку об'єктів світової культурної спадщини ЮНЕСКО. Про це повідомив президент Українського національного комітету Міжнародної торгової палати (МТП) Володимир Щелкунов, після повернення з 184-ї сесії Світової ради МТП. На його думку, це дасть змогу включити селище зі славним минулим до престижних міжнародних туристичних маршрутів, що сприятиме поліпшенню наповнення місцевого бюджету. На сьогодні, як відомо, до списку ЮНЕСКО в Україні внесено: заповідник „Софія Київська“, Києво-Печерський лавру та історичний центр міста Львова. Ведеться мова про внесення до цього списку також міста Кам'янця-Подільського, історичного центру Чернігова, дендропарку „Софіївка“ (м. Умань) та біосферного заповідника „Асканія-Нова“ (Херсонська область).

Орися Підлісна

Українська ініціатива запрошує на Маланку 2003

Субота, 22 лютого, початок о 20:00 год.
Великий зал Маяковського

NÁRODNÍ DŮM NA VINOHRADĚCH
DŮM ŽELEZNIČÁŘŮ

NÁMĚSTÍ MÍRU 9, PRAHA 2
Станція метро „А“ - NÁMĚSTÍ MÍRU

NOMED CZ

S. R. O.

ОПТОВА ТОРГІВЛЯ ПАПЕРОМ

пропонує

Для друкарень:

- поліграфічний папір
- самокопіювальний папір
- папір для етикеток

Для канцелярій:

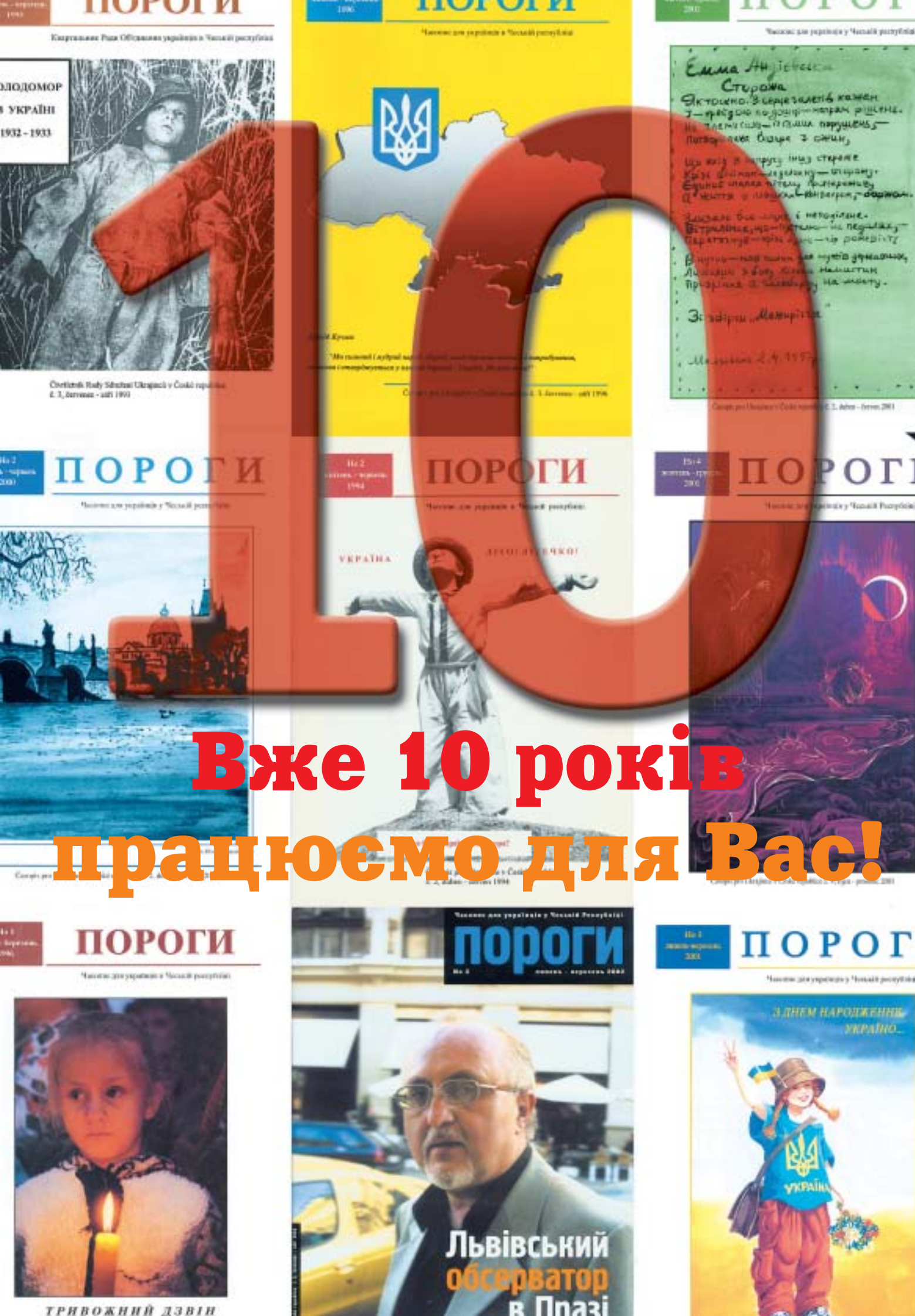
- папір для ксероксів та факсів
- папір для комп'ютерів
- конверти

та інший асортимент

Malá Štěpánská 3
120 00 Praha 2
tel.: +420 2 24 91 55 82
tel: +420 2 24 91 55 54

Novoměstská 8
527 01 Chrudim 2
tel.: +420 469 62 08 95
tel./fax: +420 469 62 23 51

e-mail: nomedcz@volny.cz

1993

Кругозір: Рух Об'єднаних українців у Чеській республіці

ПЛОДОМОР
В УКРАЇНІ
1932-1933

Світлана Івасюк Шабалич Українці в Чеській республіці
Л. З. Державна - літ 1993

1996

Часопис для українців у Чеській республіці

Пороги

№ 2
липень - вересень
1994

УКРАЇНА
ТЕЛО ПІВНІЧНО!

Світлана Івасюк Шабалич Українці в Чеській республіці
Л. З. Державна - літ 1994

2000

Часопис для українців у Чеській республіці

Пороги

№ 4
липень - вересень
2000

Емма Андієвська
Сторожа
Якщо мені з серця злетить камен
Т - престою до дозори - котрам рішене.
На злеми сиво - пошам перушених -
Потоплю мене вогнем з ожин,
Ця хвіст з вітруху инш стореже
Криж виймаю - везу до дому - старому
Едунає шматок плетель вранення
Ця мистецтво з плетель вранення - обривом.
Закладає бач - плетель з металевої.
Вітрамлене, мистецтво - на перушці
Перушці - мистецтво - на перушці
Вранення - на перушці з металевої
Личка з бач - плетель мистецтва
Прориває з мистецтва на мистецтво.
Згодіти мистецтва
Мистецтва 2.4.1997

Світлана Івасюк Шабалич Українці в Чеській республіці
Л. З. Державна - літ 2001

№ 2
липень - вересень
2000

Пороги

Часопис для українців у Чеській республіці

Світлана Івасюк Шабалич Українці в Чеській республіці
Л. З. Державна - літ 2001

№ 2
липень - вересень
1994

Пороги

Часопис для українців у Чеській республіці

Світлана Івасюк Шабалич Українці в Чеській республіці
Л. З. Державна - літ 1994

№ 4
липень - вересень
2000

Пороги

Часопис для українців у Чеській республіці

Світлана Івасюк Шабалич Українці в Чеській республіці
Л. З. Державна - літ 2001

№ 1
липень - вересень
2006

Пороги

Часопис для українців у Чеській республіці

ТРИВОЖНИЙ ДЗВІН

Часопис для українців у Чеській республіці

пороги

№ 2
липень - вересень 2002

Львівський
обсерватор
в Празі

№ 1
липень - вересень
2000

Пороги

Часопис для українців у Чеській республіці

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ
УКРАЇНО...

Вже 10 років працюємо для Вас!